הלכה · שולחן ערוך · מפרשים · תפארת ישראל

תפארת ישראל על שולחן ערוך יורה דעה

רבי יהונתן אייבשיץ

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תפארת ישראל על שולחן ערוך יורה דעה

רבי יהונתן אייבשיץ

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תפארת-ישראל-על-שולחן-ערוך-יורה-דעה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

סימן קפג 4
סימן קפד 5
סימן קפה 7
סימן קפז 10
סימן קפח 22
סימן קפט 24
סימן קצ 30
סימן קצא 43
סימן קצג 44
סימן קצו 45

סימן קפג

א **סעיף א** עיין מ"ש אמו"ז הגאון זצ"ל בסק"א דרצונו להוכיח פי' בגמ' דנדה דף נ"ז הא דמשני ארגשה ואימר הרגשת עד או שמש הוא דבאמת לא הרגיש' רק היא חושבת שהיה לה הרגשה מתוס' ד"ה אימר וכו' דהק' אמאי לא אמרינן הרגשת מ"ר היא כדאמר בר"פ והק' הוא ז"ל הא הכא באמת הרגישה וא"כ היאך לתלות בחשש רחוקה ולפטרה אותה מקרבן וכי דנין להקל מלהחמיר דלעיל הוא להחמיר לטמא' למפרע אע"כ כפי' הנ"ל ע"ש וביאור דבריו כך הוא דבאמת הכא חייב ודאי קרבן דכיון דהיא אומרת דהרגישה רק אנן אמרינן לפטרה מקרבן דלאו הרגשה מעלי' היא אבל לולי כן חייב בקרבן ול"ש לומר דהוא קולא למייתי חבע"ז דהא באמת חייבת שפיר קרבן ולק"מ מהא דמבואר בגמ' הנ"ל דף ע"ב אמרו להם ב"ה אם הביאנוהו לידי טומאה להחמיר לא נביאהו לידי קרבן להקל ופירש"י להבי' חבע"ז דהתם מעולם אין כאן ח"ק משא"כ הכא ופשוט:

והנה לכאורה עלה ברוחי להוכיח כפי' הנ"ל מסוגי' הגמ' הנ"ל דפריך שם תחילה ממתני' אשה שעשתה צרכי' עומדת טמאה יושבת טהורה ופירש"י בד"ה יושבת דמכה יש לה במקום מי רגלים שאין דרך דם נדה לצאת עם מ"ר ואי דארגישה יושבת אמאי טהורה ומשני ארגישה ואימר הרגשת מ"ר היא ולכאורה קשה הא הרגשה צריך להיות דאמרה דנפתח מקורה וזה ודאי אינו באה ממי רגלים דאין דרך מ"ר להביא דם נדה כפי' רש"י הנ"ל וא"כ פשיטא לפ"ד תה"ד בסי' ק"צ דאם מרגשת דנפתח מקורה אף דלא מצאה כלום טמאה דק' אף דאין דרך מי רגלים להביא דם נדה מ"מ לא גרע מאם לא מצא' כלום הא מ"מ ארגישה ובהרגשה לבד טמאה וכה"ג לשיטת הד"מ בסי' קפ"ח דחולק על דינא דתה"ד מ"מ מודה באם מצא דם טמאה והכא מצא דם וצ"ע מאי משני הגמ' אך א"א דאיירי בלי הרגשה כלל א"כ יושבת שפיר טהורה ואין זה דם נדה דאין דרך לצאת במ"ר ואם עומדת דהדר למקור לכן טמאה והקו' ופי' מבואר וא"כ גם בתי' ב' הרגשת שמש ועד הפי' כן וצ"ע:

והנה גם מצאתי לכאורה ראי' לדברי אמו"ז הגאון המחבר ז"ל דהכניסה עד הוי ספק הרגש' דאוריית' מהא דאי' דף י"ד בדקה בעד הבדוק לה וטחת' בירכה ומחר מצא' דם אמר שמואל טמאה נדה וק' אי ארגישה לשיטת התה"ד הנ"ל אפי' לא מצא כלו' טמא' (וא"ל הכא מודה הת"ה דאם לא ראתה דטהור' היא כיון דיוכל לתלות אותו הרגשה בעד כדברי הגמ' הנ"ל ק' הא העד אינו נכנס עד המקור) ואי איירי בלא הרגשה הא שמואל ס"ל עד שתרגש וכו' אע"כ צ"ל דאיירי דלא ארגישה רק כיון דבדקה ושימש אימר ארגיש' והרגש' עד או שמש הוא וצ"ע (ועסק"ץ מ"ש בזה):

אך באמת שניהם יוכל לדחות די"ל דאין עינים באי"מ לידע ממה בא הרגשה רק היא מרגשת כאב וכמבואר בגמ' דף ג' גבי ישינה וכו' א"כ אמרינן הא דהיא חושבת שנפתח מקורה טעות' היא והוא רק ממ"ר ובאמת לא בא אל המקור וכה"ג י"ל גבי עד ושמש דאף דאין העד ושמש מגיע למקור כמ"ש הרמב"ם דהאבר דש בפנים עד הפרוזדר אע"כ דזה הוא ברור דהיא מרגשת רק ציערת' ועמ"ש תוס' לעיל לב"ה אף דלא הטילה מים ע"ש ויש פנים וצ"ע:

ב **סעיף ב** עוד כתב שם הגאון אמו"ז וד"ל דס"ל להגה"מ כהרמב"ם דס"ד רק מדרבנן לחומר' ע"ש ובאמת הי' קשה לי כבר על הא דכתב הרמב"ם בפ"ט מהלכות א"ב אם לא הרגשה ובדקה ומצא דם לפנים בפרוזדר הרי זה בא בחזקת הרגשה וכו' ע"ש וזה הוא דין תורה כמו שדייק הגאון הנ"ל בעצמו וק' הא ס"ד לקולא והי' חתום אצלי מבלי להביא לקמן בכללי ס"ס כי אמרתי אף דהרמב"ם ס"ל ס"ד לקולא גבי ספק הרגיל מודה ועי' בתוס' פסחים דף ט' דלא הוי כלל ספק ע"ש וא"כ הכא הוי ספק הרגיל ועוד הא הכא הוי רוב דרוב דמים באין ממקור ורובי' בהרגשה ונעשה החזק' מכח רוב הנ"ל ולא הוי כלל לענין ספק דאוריית' לקולא וצ"ע:

סימן קפד

א **ס"א** עמ"ש אמו"ז הג' ז"ל סק"א על הש"ך דס"ל באשה שאין לה וסת בתוך למד מיקרי שלא בשעת וסת' וא"צ בדיקה והק' א"כ אין משכחת להצריך לבעלה בדיקה ולפענ"ד דיפה דיבר לדינא אבל על הש"ך אין כאן תפיס' דלשיטתו הולך דס"ל לקמן קפ"ו דלא כמחבר ודעתו להשוו' רוב פוסקים כהרי"ף דבאמת א"צ לבעלה בדיקה אפי' באין לה וסת ולענין טהרות לא דיבר כאן הש"ך כלל ובאמת לכאורה י"ל דס"ל טעם בדבר דהא אין אשה מטמא' מדאורייתא כ"א בהרגשה וא"כ הוא רק ספק דרבנן וספיקא לקולא וא"צ אפי' לברר כמבואר בכללי ס"ס דאף דאין חזקה כ"כ אלים דאשה בחזקת טהרה עומדת כיון דאין לה וסת קבוע מ"מ יותר יש כאן חזקת טהרה מאיסורא אך כ"ז תוך למ"ד אבל ביום ל' כיון דרוב נשים תראה בלמ"ד יום אזלינן בתר רובא להיות חושש וצריך בדיקה ולא מקודם כנלע"ד הקלוש' להליץ בעד הש"ך:

ב **סעיף ב** עיין בהגאון אמו"ז סק"ג הביא קו' הב"י על הרא"ש דפסק בנדה וסת דרבנן וביבמות כ' דאסור לפקוד אשתו סמוך לוסתה כר"ת ואפשר לומר דס"ל להרא"ש הא דקי"ל וסתות דרבנן דחזק' אב"ב הוא רק דרבנן אף דחזינן דרוב נשים יש להן וסת קבוע ובודאי אף מדאורייתא אזלינן בתר רובא רק הטעם מ"מ וסת דרבנן כיון דמ"מ לא באה

אורח בהרגש' ומדאורייתא אינו אסורה כ"א בהרגשה א"כ שפיר פסק דאסור לשמש סמוך לוסתה דאולי יראה בשעת תשמיש ואף דיהי' בהרגשה יתלה בהרגשת שמש ולזאת אסור' אפשר אפי' מדאורייתא דאז ודאי גם הרוב מסייע לאיסור' ועמש"ל סק"ד. או י"ל דס"ל כסברת אמו"ז הגאון בכמה דוכת' דטבע של התשמיש גורם להזיל דם וא"כ אף דחזקת אורח ב"ב לאו חזק' דאורייתא מ"מ אסור' לשמש מדאורייתא בשעת' הסמוך דתשמיש גורם להזיל דם אך באמת כ"ז הכל דחוק בדברי הרא"ש אבל לולי דמסתפינ' לדבר נגד הב"י אמרתי אף דוסתו' דרבנן מ"מ ס"ל להרא"ש דאסור אפי' מדאוריית' משום לאו דלא תסור וצ"ע:

ג **סעיף ג** אמו"ז הגאון בסק"ד הביא קוש' הב"י על הטור דפסק היתה במחב' צריכה לכתחלה בדיקה ובגמ' ילפינן מעוברת מדין מחבא וגבי מעוברת פסק דא"צ ולפענ"ד הקלוש' אפשר י"ל כך דבאמת צריך להבין היאך מותרת אחר וסת אף דחזקה דחרדה מסלקת דמים מ"מ הא איכא כנגדה חזקה אורח ב"ב אך ז"א חדא אף אם יש חזקה לבהדי' חזקה נשארת אשה בחזקת טהרה עומדת או י"ל אף דאיכא חזקה אב"ב מ"מ איכא עכ"פ מיעוט דלא רוא' בזמנו וסמוך מיעוט לחזקת דמים מסולקת ואיתא לרוב ורוב וחזק' רובא עדיף אמנם עדיין ק' כמו דאין סומכין על ס"ס היכא דאיכא לברורי פשיטא דלא סמכינן על רוב דס"ס אלים לענין התורה מרוב כמבואר בכללי ס"ס וא"כ הכא איכא לברורי ע"י בדיק' ולזאת צריך בדיק' אך כ"ז באיסור דאורייתא אבל באיסור דרבנן ודאי סמכינן על רובא או חזק' הנ"ל ואין צריך לבדוק ולברר ולפי י"ל גבי מעוברת שפיר מותר בלי בדיק' כיון דאין כאן הרגשה והוא רק ספק דרבנן סמכינן על רוב או חזק' אבל גבי היתה במחבת יש לחוש לאיסור דאורייתא דלמא באמת ראתה בהרגשה ומחמת בהלה ופחד לאו אדעת' דהרגיש' ובספק דאורייתא לא סמכינן ארובא היכי דאיכא לברר ולזאת מצריך הטור בדיקה משא"כ במעוברת דאי הוי מרגשה ודאי היתה בודקת את עצמה והגמ' דמדמית מחבא למעוברת באמת קאי להך מ"ד וסתות דאורייתא וחד דינא אית לי':

ד **סעיף ד** עי"ל סק"ה מ"ש הגאון ז"ל ישוב נכון על קו' תוס' דף ט"ו לשיטת הרמב"ם והרי"ף דס"ל דבעוברת וסתה בעלה בא עלי' בלי שאלת פי' ולענ"ד אפשר לומר כך דכבר כתבתי בס"ק הקודם דלאחר וסתה מותרת דסמוך מיעוט דלא רואין בזמנה ואם רואין לאו רואין בהרגש' לחזקה חזקת טהרה וזה רובא דאורייתא דודאי איכא מיעוט דלא רואין בהרגשה וא"כ ליתא להך חזקה אורח ב"ב דאיכא רובא דאוריית' הנ"ל כנגדו ובלא"ה רוב עדיף מחזק' ולזאת א"צ אפי' לשאלת פי' כי סמכינן על רוב דאוריית' אך כ"ז

לאח"ז וסת דאף אם ראתה אולי הי' בלא הרגש' אבל סמוך לוסת' אסורה לשמש דלמא בעת תשמיש תראה בהרגש' וסבר' היא דהרגשת שמש היא וא"ל הא מבואר בש"ע בס"ז בסעיף הקודם דמעוברת מותרת לשמש בזמן וסתה וקשה וניחוש דלמא תראה מחמת תשמיש ותולה כנ"ל ז"א דזהו רק דעת הרא"ש אבל לא הרמב"ם ועוד עש"ך דזמן וסתה אסור ואפשר לומר דבזה פליגי אמוראי בגמ' אי וסת דאוריית' אף דרבנן אף דחזינן דרוב רואין בזמנם הקבועין לה רק מ"מ אינן רואה תמיד בהרגש' ואף דזה ג"כ רוב דרואין בהרגש' מ"מ איכא תרי מיעוט' מיעוט דלא רואין כלל ומיעוט דאינן רואין בהרגש' וסמוך ב' מיעוט' והוי רוב' וס"ל הך מ"ד וסתות דרבנן והך מ"ד ס"ל דלא אמרינן סמוך תרי מעוט' וס"ל דאורייתא. וביותר י"ל קו' התוס' הנ"ל וגם קו' הכ"מ דהק' איך ביום וסתה אסור' ולאחריו מותרת דהנה מדאורייתא מותרת מכח ס"ס היינו אולי לא ראתה כלל דמדאורייתא אין כאן חזקה אב"ב ואת"ל ראה אולי לאו בהר' (ורוב בהרגש' אין כאן כיון דמדאו' יש לה חזקת טהר' דוסתות ל"ד ומיעוט בלא הרגש' איתא לרוב' ונשאר רק ספק) וס"ס מותרת וא"צ הכא להתהפך דתתחיל תיכף דלמא לא ראתה וגם כאונס חד לא חשיב דהך ספק דלמא לא ראתה מתיר לגמרי אבל ראי' בלא הרגשה מטמא עכ"פ טומאת ערב כדמוכח בהרמב"ם פ"ג מה' משכב ומושב וע' בכללי ס"ס דס"ס כהנ"ל אמרינן וא"ל הא איכא לברורי בשאלת פי' ס"ל להרי"ף והרמב"ם דלא צריך בירור כי זה אינו מוסכם בפוסקים דצריך לברר וכבר שדי בי' נרג' הפ"ח וע"ל מ"ש בכללי ס"ס בזה וא"כ כיון דמדאורייתא מותרת ורק ספק דרבנן פסק הרמב"ם והרי"ץ לקולא אמנם סמוך לוסתה ופשיט' בעת וסת' ממש חיישינן דלמא תראה בשעת תשמיש וה"ל ספיק' דאוריית' ולק"מ וא"ל הא הרי"ף והרמב"ם מצריכין בדיק' תחלה בשעת וסתות וא"כ מסתמ' בדקה וה"ל ג"כ ספק הרגש' דאורייתא אימר הרגשת עד הוא ז"א דהמה העתיקו הך דינא על בא מהדרך וע' בגמ' דף ט"ו דאם אין בעלה בעיר לא רמי' אנפשי' למבדק' ע"ש ולק"מ ובסי' קפ"ה הוכחתי סבר' הנ"ל דסמוך מיעוט וכו':

סימן קפה

א **סעיף א** ס"א עמ"ש אמו"ז הגז"ל סק"א תי' על קו' מ"י דשפיר סמכינן על ס"ס אף היכי דאפשר לברורי בשאלה כיון דוסת' דרבנן ע"ש ודבריו ראוי למי שאמרו לתרץ בו קו' מ"י על הש"ע אך עדיין ק' בעיני לשיטת הרי"ף והרמב"ם וסייעתם כאשר כ' הר"ן בשבועת דס"ל אליבי' דר"י וסתות דאורייתא והביא הב"י סימן זה א"כ קשה הא דאמר ר"י בנדה דף ט"ו ספק ראתה וספק טבלה א"צ לשאלת פי' וקשה הא צריך לברר ובזה

לית' לתי' אמו"ז הגאון זצ"ל הנ"ל ובאמת כפמש"ל דאין דין זה ברור גבי ס"ת דצריך לברר מעיקרא אין כאן קושי' אך לשיטת הש"ך דהוכיח כן בכללי ס"ס מגמ' קשיא אך נ"ל כך דבלא"ה צריך להבין בגמ' לשיטת הרי"ף והרמב"ם דס"ל אליבי' דר"י וסתות דאורייתא הא דאמרינן שם אימר דאמר ר"י בספק ראתה דאיכא ס"ס ודאי ראתה מי אמר אין ספק מוציא ודאי ולכאורה קשה לר"י דס"ל ו"ד אם כן אפי' בדקה ומצא' טהורה טמאה דאיכא חזקה דראתה והא סוקלין על החזקה וה"ל ג"כ כודאי ראתה ומה חילוק יהי' בין ראתה וכו' אע"כ צ"ל כמש"ל אף דאיכא חזק' דרואה מ"מ איכא מיעוטי דלא רואין כדאמר באמת ר"ז אם בדקה בשיעור וסתה ומצא' טהורה טהור וא"כ סמוך מיעוט זה לחזק' חזקת טהרה דהיינו בשיעור זמן טבילה הדר' לחזקת טהרה קמאי ואיתא לרובא משא"כ בודאי ראתה ליכא רובא רק חזקת טהרה דטבילי' אוקי חזקה לבהדי חזק' ונשאר ספק ולחומר' וזה נכון ולפ"ז כיון דאיכא רוב' נגד חזקת איסור וגם בלא"ה הניחה בחזקת טהרה מעיקר' קודם זמן וסתות ודאי אלים דל"צ אפי' שאלת פי' כיון דיש לה חזקה ורוב נגד חזקה ולק"מ וק"ל:

ב **סעיף ב** עמ"ש אמו"ז הגז"ל סק"ב אם אומרת אמתלא תחילה סבורה שטמאה אני ועכשיו נתגלה שהדם היא ממכה ל"ש תי' רשב"א דבעשה מעשה רבה אינו נאמנת וא"ל באמתלא כזו מודה הרמב"ן הא ילפות' מכתובת דיוצא בלי כתובה וקשה עדיין למה יוצאה בלא כתובה הא יש לה אמתל' כזו וע"ש מה שדחקו לתרץ ולכאורה י"ל דבאמתל' כזו מודה הרמב"ן ומ"מ הגמ' קאמר שפיר דתצא בלא כתובה דהא היא רוצה להוציא ממון מבעלה המוחזק בטענת ספק שלבשה הבגדים טרם שנתברר לה שהדם באה לה ממכה ועכשיו נתברר שהוא ממכה אומר זיל אייתי ראי' ע"י בדיקה שכדבריך כן הוא ולק"מ וא"ל הא הבעל רוצה להוציא אותה וא"כ עליו להביא ראי' וכן משמע קצת בתוס' והרא"ש ז"א דזה ראיה גמורה שלבשה בגדים לנידתה וק"ל אך מ"מ יותר נח לי בתי' אמוז"ל שזה חזקה גמורה שטרם שעשתה מעשה רבה כזו בדקה עצמה בחורים וסדקים לראות אי מדם נדה או ממכה הוא דאל"כ קשה למה בעלה לוקה עליה בהוחזקה נידה בשכונתי' הא הבעל יכול לטעון היא אומרת שבא ממכה והא התורה האמינה אותה אפי' הדם שותת ויורד ולמה יהי' בלובשת בגדי נידתה יותר גרוע מאם הדם שותת ויורד וצ"ל דזה חזקה מעלי' שאין לובשת בגדי נידות' טרם שנתברר לה בבירור שהדם בא ממקור ואז אינו נאמנת אף אם אמר' אח"כ שהוא ממכה וא"כ שפיר לוקה בעלה עלי' וק"ל. והנה הט"ז סק"ב הביא בשם מהר"ל מפראג תי' על הך קו' מ"ש לעיל סי' א' גבי טבח נאמן בנותן אמתלא ולמה כאן אינה נאמנות כאן כיון דשכנים לא ידעה מאמתלא

משא"כ לעיל ע"ש וק' לכאורה עדיין היאך בעלה לוקה עלי' הא כל הטעם דא"נ משום שם רע ובאמת בדברי אמוז"ל דפי' בדברי מהר"ל הנ"ל כיון דאיכא שם רע בשכני' בלובשת בגדים מחזיקינן לנידה ודאי יש לדחות ולומר כיון דזה חזקה דלא עושה כן כ"א בודאי נידה שפיר מלקינין דמלקין על חזקה ודוחק אבל על הט"ז והרב ב"ש דלא ס"ל כן והקשה למה תצא בלא כתובה שיש לדחות כנ"ל וביותר קל"ל למה בעלה לוקה וצ"ע. והנה קו' המ"י תירץ אמו"ז הגז"ל בסברה ישרה דגבי קפצו עלי' אנשים שאינם מהוגנים לא יחשב' לעולם לעוברת על הדת דיאמרו מת בעלה או גרשה משא"כ הכא יחשבהו לבעל והיא לבעולת נידות ולשיטתו הולך דזה חזקה דטרם שלובשת בגדים אלו מדקדקת היטב אי הדם ממכה או מנדה דלולי כן גם כאן יוכל לחשוב דתחילה הי' סבורה שהיא דם נדה ואח"כ נתגלה לה שהיא ממכה והיינו כמו שם וסברה ראוי' היא למי שאמרה ובזה אפשר לתרץ גם כן השגת הראב"ד על הרמב"ם בפי"ח מהלכות א"ב ה"ט דפסק הרמב"ם אם אשה אומרת טמאה אני וכו' אף כי אינה נאמנות מ"מ אם מת בעלה אסורה לכהן והשיג הראב"ד למה ל"מ אמתלא כמו גבי קפצה עליה ב"א שאינם מהוגנים בגמ' בכתובות ע"ש ועפ"י סברת הגאון מוז"ל י"ל בשלמא גבי קפצה וכו' אף דלא ידעו העולם האמתלא יאמרו העולם שמת בעלה או נתגרשה אמנם גבי אשה כיון שהיא מזלזלת נפשה ואמר' טמאה היא יאמרו העולם שנשאה אשה בעביר' ומאמתלא לא ידעה ולזאת אסור' ולק"מ:

ג **סעיף ג** שוב ראיתי מ"ש אמוז"ל לתרץ קושית אחרונים הנ"ל דהכא לא מהני אמתלא משום דשווי' חד"א משא"כ לעיל ולכאורה קשה לי עדיין א"כ למה בעלה לוקה עליה הא באמת נאמנת רק היא אסור' לשמש משום דשווי' נפשה חד"א (וי"ל דכתב זאת שלא אליבי' דרמב"ן) אמנם באמת בלא"ה קשה לי קו' עצומה על הגמ' ותמהני שלא דברו בזה אחרונים האיך בעלה לוקה על לבישת בגדי נדות' אף דאמרינן דודאי ראתה דם מ"מ אולי הי' בלא הרגשה ומדאורייתא אינו טמאה עד שתרגיש בבשרה כמבואר בגמ' ובפוסקים ועיין בה"ה בהלכות איסורי ביאה פ"ט ע"ש וקושיא גדולה בעיני למאוד. וא"ל דזה חזקה שכל דם בא בהרגשה וסוקלין על החזקה ודאי לשיטת הרמב"ם דס"ל בפ"ט מהלכות הנ"ל בדקה עצמה בעד ונמצא דם בפרוזדר הרי זה בא בהרגש' ופי' אמוז"ל בסקפ"ג דוקא אם הכניס' העד דהוי ספק הרגש' אימר הרגשת עד הוא א"כ בלא בדיקה ל"א הך חזקה פשיטא קשה אולי ראתה דם בלי הרגשה אמנם בלא"ה הא מבואר בגמ' בדקה גלימא וישבה עליה טמאה רק מדרבנן וצ"ל באם ודאי לא הרגישה לא אמרינן

בחזקת הרגשה א"כ קשה ובלא"ה אולי ראתה כתם ובאמת טמאה אבל מ"מ למה בעלה לוקה עלי' הא מדאוריית' טהור' לגמרי וצע"ג:

ד **סעיף ד** שוב כתב אמוז"ל על דברי הרמ"א בתשובה דצריך להשתמש בהסתר דבר וגם צריך ליתן אמתלא טרה שבא עליה דלולי כן הוי התראות ספק ע"ש ואנכי הק' תמה בדבר דעדיין קשה האיך יוכל ללקות לבעלה הא הוי התראת ספק דדלמא תאמר אח"כ חשבתי שאני נידה ועכשיו נתברר שהיא ממכה ויברר הדבר עי"ב דיש לה מכה בא"מ שמוציא דם ואף דלא יטען' כן וגם לא יברר מ"מ הוא התראות ספק ול"ש התרא' וא"ל דהגמ' קאי הכא למ"ד התראת ספק שמי' התראה דזה דוחק אמנם י"ל דודאי אם נותנת אמתלא כזה ויברר עי"ב נאמנת וגמר' קאמר באם אינ' נותנת אמתל' ויברר וא"ל הא ה"ל התראות ספק אולי יברר דיש לה מכה ז"א דהא מבואר בתוס' ביבמות דף פ' ד"ה אמר רב דאם איגלא מילתא למפרע דהיה בשעת התראה התראה ודאי אפי' למ"ד התראת ספק לא שמיה התראה הוי התראת ודאי (ואף שהרב מ"ל בהל' סנהדרין הק' על תוס' דסותר לדעת עצמו בנדה דף מ"ו א"כ תימא ותרצתי ת"ל על נכון וא"כ מקומו האמיתי) ועי' בתו' דזבחים דף ע"ו בד"ה פיגול ונותר דכתב ג"כ דאם איגלא מלתא למפרע דהי' התראה ע"ש וא"כ שפיר קאמר הגמ' דבעלה לוקה באם אינו מברר דיש לה מכה ובאופן הזה גם הרמב"ן מודה וק"ל:

ה **סעיף ה** עי' בט"ז סק"ג שמחלק בין איסור לממון כתובה דלאיסור החכם נאמן משא"כ להפסיד כתובתה ואנכי הק' תמה בדבר דודאי במקום אחר יש חילוק בין איסור לממון דגבי איסור ע"א נאמן משא"כ גבי ממון אמנם הכא גבי כתם האיך אמרינן תרי הפוכ' בנושא א' ממנ"פ נאמן החכם לענין איסור גם כתובה אין לה ויש לדחות ולחלק וצ"ע:

סימן קפז

א **ס"א** בש"ע ס"ה אם יש מכה וכו' ועש"ך וט"ז הבי' פלפול ארוך מהב"י וד"מ וב"ח אם המרדכי איירי בצירוף מכה או לא ועמש"ל סק"צ בזה. והנה אמוזה"ג בסק"ג האריך בזה ובסוף רוצה להליץ בעד המ"י להציל מהשגת הגאון ח"צ דכתב על הרב מ"י דהק' על המרדכי דס"ל תוך ימי וסת' מותרת הא דאמרינן בשבועת די"ח תוך ימי וסתה אנוס הוא ומה לי אנוס הא טהורה לגמרי דשגג דהמרדכי איירי בסתם רוא' מחמת תשמיש דאפשר מצדדים כי האשה אינו מרגשת בשעת תשמיש שום שינוי שיורה שנפתח מקורה משא"כ הגמ' איירי בשמש עם טהור' ואמרה לו נטמאתי שנפתח מקורה שהרי שמש מבפנים דהרי אמרינן אסור לפרוש באבר חי עכ"ל וכתב הוא ז"ל שקו' המ"י קאי

ממה דהוכיח שם מנמצא על שלו דייק הגמ' מא"ל סמוך לוסת' ואכניס' וזהו א"א לומר דאמרו לו דא"כ נמצא לאח"ז א"פ מקרבן וכמ"ש בנידה פ' כ"ה וע"ל סקפ"ג וד"ל כיון דאיירי סמוך לוסתה אבל תוך וסתה טהורה דמשמע דמוסב אלעיל תוך ימי וסתה אנוס הוא ועוד ה"ל לגמ' לפרוש עכ"ל:

והנה לכאורה לא אוכל להבין דברי קדשו במ"ש דקו' המ"י קאי מקו' הגמ' מא"ל סמוך לוסת' ואכניס' וזה ע"כ לא איירי כמהר"ץ דק' קו' הגמ' בנדה לאח"ז א"פ מקרבן ק' הא הגמ' מתרץ לי' ארגישה ואומר הרגשת שמש ויהי' הפי' איך שיהי' מ"מ איירי בהרגש' וכדברי מהר"ץ ועוד הא הגמ' רוצה לאוקמי הך מתני' דאפרישׁ' קאי ופי' רש"י ותוס' דאמרו לו נטמאת והיינו כדברי המר"ץ וכן מוכח לומר כן דאל"כ מנא ידע' כלל ואף שבגמ' דוח' שם מ"מ לא מהשם הזה וצ"ע לכאורה וביותר קשה לי אף דהוא בעצמו הרגיש בזה וכתב וד"ל משום דאיירי סמוך לוסת' אבל תוך ימי וסתה טהורה דמשמע דמוסב אדלעיל ועוד ה"ל לפרושא ולא ידעתי מה דוחק הוא הא הוא ז"ל בעצמו דחה בזה הגאון שב יעקב לקמן דבסמוך לוסת' מוד' המרדכי ומ"ש ה"ל לגמ' לפרושא הא ס"ל לגמ' אי בתוך וסת' באמת אפרישה קאי וע"כ באמר' לו דאל"כ מנא ידע וכמ"ש רש"י בפי' וצ"ע. אמנם נר' ביאור דבריו יהי' כך וטרם אענה אמרתי להתבונן בחילוק של מהר"ץ דלכאור' חילוקו אמור' בספר מהרא"י והביא הב"י בס"ז וז"ל וגם אשר כתב' דנרא' לך דספיק' היא הואיל ותמיד ראתה בלא הרגש' אין סבר' לומר הרגשת עד הוא אין נרא' דרוא' מחמת תשמיש נמי אין מרגשת דאי מרגשת דנפתח החדר פשיטא טמאה אנא אמרינן הרגשת שמש אע"ג דבכ"פ בלא תשמיש אינו רואה כלום בלא הרגשה וחשב לה ספיק' דאורייתא עכ"ל ולכאורה משמע כדברי מהר"ץ דיש חילוק אם מרגיש' שנפתח החדר או לא אמנם לכאור' לית' לדברי המר"ץ ומת"ה הנ"ל מוכח דאין חילק כלל דהנה באמת החילק הנ"ל לא אוכל להבין דמה הפרש יהי' אם מרגיש בפתיח' המקור או לא בשעת תשמיש דאף אם אמרו דמרגיש כנ"ל עדיין יש לתלות בהרגשת שמש והיא מטעם קטעה דסבורה דהרגשת דם הוא ואם רואה דם לאחר תשמיש. בלי הרגשה כלל ג"כ איכא ספק אולי הי' מרגיש' בשעת תשמיש והיא סבור' דהרגשת שמש היא וכאשר באמת מתרץ הגמ' בנדה ארגיש' ואימר הרגשת שמש ועיין לעיל סקפ"ג בדברי אמו"ז הספק בפי' הגמ' הוא כב' סברות הנ"ל עכ"פ אף אם אמר' לו נטמא' י"ל ג"כ דאיכא ספק דאורייתא אולי הרגשת משמש הוא והיא סבורה דהיא הרגש' דם אבל מ"מ הדם מצדדים ומחמת מיעוך תשמיש לשיטת המרדכי דאלים הך חזקה אורח בזמנו בא וכן הפי' בת"ה דכתב דאם מרגיש שנפתח מקורה פשיטא טמא' (היינו אם לא יוכל לתלות

בדבר אחר אבל בשעת תשמש תולה הרגשת' בתשמיש) וזה הוא שכתב הת"ה אלא אמרינן הרגשת שמש הוא ולכאור' מוכח דפי' כן הוא דאל"כ דאם אמרו לו נטמאת אפי' בשעת תשמיש תולה הדם ממקור הא דרצה הגמ' לאוקמי בשלא סמוך לוסת' ואפריש' קאי והיינו באמרו לו כמ"ש רש"י ותוס' לשם ק' אפי' לא נמצא כלל דם מ"מ לדעת ת"ה כיון שהרגיש' פתיחת המקור לעולם טמא' ואפי' חייב קרבן ג"כ כפי הוכחתי מגמ' דנדה אע"כ כיון דאיכא ספק אולי מתשמיש בא הרגש' והיא מטעה קטעה דסבור' דהרגש' בא מדם (והא דמחייב קרבן בנמצא על שלו. הא לעולם היא ספיק' דאורייתא ז"א כיון דראינו דוודאי ראתה בשעת תשמיש חייב קרבן דוודאי הרגשה מעלי' היא ועמש"ל סק"ץ בזה) וזה שכתב הת"ה אלא אמרינן דהוא הרגשת שמש וחשב לה ספיקא דאורייתא ואם לא מרגישה כלל אמרינן ג"כ אולי מ"מ הרגיש' והיא חושבת דהרגשת שמש היא אבל הי' הרגש' מעלי' ואף שיש לדחות קצת פי' זה בת"ה מהשואל מ"מ לא אוכל להבין חילוק של מהר"ץ אף דנדחק דיש חילוק בין הרגשה מעלי' להרגש' כ"ד וזה לכאור' משמע ג"כ בדברי אמוז"ל בסקפ"ג שכ' לתרץ קו' התוס' הכא למה ל"פ מסיפ' אבל באמת כדמעיין בדברים שפיר ירא' דלית' לזה דאין חילוק כלל כי לעולם איכא ספק הרגש' מדאורייתא ומ"מ יפה תי' על קו' התוס' ובאמת לפענ"ד אין שום חילוק כלל דלעולם איכא ספק הרגש' וכן צ"ל בדברי הג' אמוז"ל כאן ומקודם כאשר דוחק דבריו ותי' המ"י על קושי' זו דאין חילוק בין הרגש' כלל ע"ש וא"כ צ"ע:

ומעתה נראה לי דביאור דברי אמו"ז הגאון ז"ל כך דפי' דקו' המ"י קאי על הך דאמרינן בגמ' מ"ל בסמוך לוסתה ואכניס' קאי וע"כ דס"ל לגמ' שלא בסמוך לוסת' אין חייב על כניסה דה"ל אנוס וכאשר באמת מתרץ לעולם אימא לך בשלא סמוך לוסתה ואפריש' קאי והיינו אכניס' אנוס הוא וכמ"ש רש"י ותוס' בפירוש לשם וע"ז שפיר הק' המ"י מ"ל אנוס הא טהור' וא"ל כסבר' מהר"ץ דאיירי דאמרו נטמאת בבירור גמור דנפתח מקורה ופירס' נידה קשה א"כ לאח"ז אמאי פטורה מקרבן כאשר באמת הק' תו' והניח בצ"ע אך כבר תי' אמו"ז הגז"ל בסקפ"ג דאיירי הכא דאמר' לו שמרגיש בפתיחת המקור אבל מ"מ ספק דאורייתא היא ואין ראי' כלל שודאי נידה היא ולזאת פטורה מקרבן ולק"מ קו' תו' אמנם א"א כסברת מהר"ץ דכל החיוב מחמת הרגשת' היא כיון דהיא אומרת מרגיש אני שפורס' נידה וס"ל דיש חילוק דאם אומר' שוודאי מרגיש' שנפתח מקורה האמת אתה בלי ספק כלל דהרגש' ממקור' עד שהמרדכי ג"כ מודה דלא תלינן בצדדים קו' התוס' במ"ע אימא סיפא אע"כ אפילו לשיטתו של מהר"ץ לא איירי הכא בכך כנלפענ"ד הפי' בדברי אמוז"ל וע"ז כתב וד"ל דס"ל לגמר' דאף דבאמת שלא בשעת וסתה באמת

טהור לגמרי כי לא נזכר בפירוש אי אנוס או טהור לגמרי ז"א דמשמע דמוסב אדלעיל דקאמר בפירוש אנוס הוא ועוד ה"ל לגמ' לפרושא דאפי' טהור דלא יטע' לומר שלא כדעת המרדכי דמ"מ תולה בדם מקור רק אנוס כנ"ל לפרש דברי קדשו:

ובאמת לולי דמסתפינ' לדבר נגד גדולי אחרונים אמרתי לתרץ בפשוט דהא כל ההיתר של המרדכי הוא מחמת הך חזקה אורח בזמנו בא אמנם אם ראינו ששינת' וסתה ולא ראתה בזמנה הקבוע' לא ודאי מודה המרדכי דלא יוכל לסמוך על הך חזקה אורח בזמנו בא ולתלות הך מחמת מיעוך תשמיש נגד הרוב דמים באים ממקור א"כ י"ל דהגמ' הכי איירי שלא בשעת וסתה אנוס דהיינו בהי' להאשה ההיא תמיד וסת קבוע רק פ"א קודם לשימוש' עקרת' ולא ראתה בזמנ' הקבוע לה ועדיין לא ראתה כלל ומ"מ על הכניס' אנוס דה"ל כאשה שיש לה וסת דווסת אינו נעקר כי אם בג"פ אבל מ"מ גם המרדכי מודה כיון דכבר עקרת' פ"א ועלולה היא לרחות דתולה הדם הזה בשעת תשמיש בדם מקור דאולי היום יקבע הוסת ולא יוכל לומר דודאי דם צדדים הוא כיון דאורח בזמנ' בא הא כבר עבר' זמן וסתה ולא ראתה ואיתרע להך חזקה אורח בזמנו בא ולק"מ ובזה ניחא ג"כ הא ק' להבין למה הבעל חייב על יציאתו באבר חי אף דהיא אומרת שמרגישה בפתיחות המקור דחשב הבעל כיון דאין זמנה לראות וחזקה דאורח בזמנו בא מטעה היא קטעה וחשבוהו שהיא מרגשת בפתיחות המקור אבל הוא רק הרגשת שמש כדמשני הגמ' לעיל אימר הרגשת שמש וע"ל בדברי הג' אמו"ז בסי' קפ"ג אך אם כבר עקרוהו פ"א ועדיין לא ראתה כנ"ל ודאי חייב גמור על הבעל לפרוש כיון דהיא אומרת מרגשת ועלולה היא לראות ותשמיש גורם להזיל דם ודמים להיכן אזלת פשיטא צריך להפריש דוודאי יותר גרוע מסמוך לוסתה ומודה המרדכי דטמאה ולק"מ וביותר יוכל לומר דראתה אח"כ עוד פעמים ושלש באותו יום וא"כ איגלא מילתא למפרע דקבעה בזה היום וסת ודם מקור לגמרי הוא ומודה המרדכי ולק"מ. או י"ל דאיירי דרגילה לראות בתחילת יום ושימש בלילה שלפניו א"כ מודה המרדכי דתולה הקלקול במקולקלה וכמ"ש הפרישה הפי' בש"ע בסימן זה ס"ד דאם שמשה סמוך לוסתה דתולה בוסתה כנ"ל דאז מותרת לשמש ונקרא שפיר שלא בסמוך לוסתה וק"ל:

ב **סעיף ב** עיין מ"ש הגאון אמוז"ל בס"ק הנ"ל לתרץ קו' הגאון ש"י דהק' לשיטת המרדכי וכדעת הש"ך דתולה בדם צדדים היאך מחייב קרבן בנמצא אותיום הא אפי' טהורה וכתב הוא ז"ל דלק"מ דהא הגמ' מוקי הך משנה בסמוך לוסתה ובזה מודה המרדכי ולק"מ וטרם אענה אמרתי להתבונן בדברי הקו' הנ"ל דלכאור' קו' זו ק' אף להחולקים על המרדכי דטעמא דלא אמרינן הך חזקה אורח בזמנ' בא להתיר דם דקיי"ל וסתות דרבנן

והמרדכי ס"ל מ"מ אלים הך חזקה אפי' לקולא כנ"ל עכ"פ כולם מודה דאיכא עכ"פ ספק אי דם מקור או מצדדים ובאמת אין זמנ' לראות ובפרט דאין כאן הרגש' ודאי דאולי מחמת תשמיש א"כ קשה היאך מחייבן קרבן מספק אך זה יש לדחות כיון דאיכא ריעות' דדם לפניך וגם הי' הרגשה ורוב דמים ממקור וכאשר הוכיח הגמ' מזה דרוב וקרוב וכו' וכבר כ' הרמב"ם פ"ט מא"ב בדקה א"ע בעד ומצא דם בפרוזדר הרי זה בא בהרגשה ואף שיש לדחות דרמב"ם כ' היכא דליכא למיתל' דדם בא ממקום אחר ורוב באים ממקור ומיעט מצדדים מעוט' דל"ש הוא ואזלינן בתר רובא אף דהוא נגד חזקה ומיעוט דל"ש אבל גבי תשמיש דמיעוט מצדדים מחמת מיעוך תשמיש מעוטא דשכיח הוא וסמוך מיעוט לחזק' וכו' ולא אזלינן בתר רובא כנגדו וכמ"ש המהרש"א בחולין די"א וכן דעת הרא"ש שם וכמ"ש לקמן מ"מ יש לדחות ועי' בנדה דף י"ח ובתוס' בכור' ותוס' ורא"ש ר"פ שילהי דיבמות ע"ש ובלא"ה עי' תוס' דף ס' ד"ה אימא שמש וכו' מ"ש מהך ספק) אך על המרדכי דתולה בלי ספק בדם צדדים ומטהר האשה לגמרי לית' לכל הנ"ל הקו' ש"י במ"ע ובאמת א"א כחילק המהר"ץ אפשר לדחות גם קו' הש"י הנ"ל אך עדיין ק' לי אפי' להחולקים על המרדכי מ"מ עכ"פ נכנס בגדר ספק דאולי מצדדים א"כ קשה בסיפא נמצא על שלה לאח"ז וכו' וטמאים שניהם מספק קשה בשלמא טומאת' שפיר דהוא רק חד ספק אולי ממקור וכו' אך טומא' הבעל ה"מ הא איכא ס"ס אולי דם טהור לגמרי ואת"ל דם נידה אולי לאח"ז והבעל טהור (וא"ל כיון דיש ספק הרגשה בשעת תשמיש תלינן באותו הרגש' וכאשר נאריך בזה לקמן הא תוס' דף י"ז בד"ה דם וכו' כתב בפי' ר"ח כיון דלא נמצא על שלה איכא הוכח' דמעלמא וכו' א"כ י"ל כיון דל"ל גם על שלו איכא הוכח' דלאח"ז בא) אך י"ל דהספק מצדדים הוא נגד הרוב דמים ממקום אינו נכנס בגדר ספק כמ"ש הט"ז סק"ץ (וכאן ליתא לקו' המ"י דהא איכא ס' הרגשה כנ"ל) ועי' בתוס' בנדה דף ס' הנ"ל וא"ל אף בחד ספק מותר כיון דחזקה מסייע (כמ"ש תוס' כתובת ד"ט וכמש"ל בסק"ץ) וריעות' אין כאן די"ל דמצדדים או השתא הוא דאתרע ז"א דמ"מ יש לדחות כיון דאיכא ס' הרגשה אתרע לחזקה וצ"ע:

אמנם למרדכי וודאי לשיטת הש"ך דמטהר בלי צירוף מכה ק' אף גם להנך פוסקים דגם המרדכי מצריך צירוף מכה והיינו כמ"ש הרמ"א דאיכא ס"ס אולי ממכה וכו' ק' בשלמא היא טמא' שפיר כיון דהוא רק חד ספק אך על טומאת הבעל דאיכא גבי' ס"ס כנ"ל קשה למה יהיה טמא (ובהך ס"ס אין כאן קשי' כמ"ש הש"ך על רמ"א דאינו מתהפך או דהוי כספק אונס) ובסיפ' גופא ודאי ל"א כחילוק מהר"ץ דאמרו לו וכו' וצ"ע. ותמהני על הגאון הש"י דתמה על המרדכי לשיטת הש"ך ולפ"ד אפשר להקשות אליבי' דכ"ע כנ"ל ולכל

המפורשים הב"י וד"מ והב"ח דאינו מתיר כ"א בצירוף מכה משום ס"ס קשה מסיפא כנ"ל וצ"ע אך א"א כדברי אמו"ז הגאון ז"ל כיון דמתני' איירי כדמוקי הגמ' בשבועת בסמוך לוסתה גם המרדכי מודה גם קו' הנ"ל לק"מ ועסק"ק כ' קצת ראי' למרדכי. אמנם האמת אגיד גוף השו"ת כעת אין בידי לעיין בו ואם קו' ממתני' היאך מחייב קרבן הא טהור' להמרדכי יפה תי' אמוז"ל הגאון זצ"ל דהגמ' אוקי להך מתני' בסמוך לוסת' ובסמוך לוסת' מודה המרדכי ולק"מ וגם קושיותינו הג"ל מסיפ' לק"מ אך עדיין ק' לי הן קו' הש"י והן קושיותי' מסיפא כנ"ל על הגמ' דשבועת דרצה לאוקמי בשלא סמוך לוסתה ואפרישה קאי ודח' משום דנמצא קתני וקשה הא לשיטת המרדכי לש"ך דטהור לגמרי היאך מחייב קרבן וגם קו' הנ"ל לכל השיטות קשה בסיפ' למה יהי' הבעל טמא הא איכא ס"ס וע"כ צ"ל דמתני' איירי בסמוך לוסת' כתי' אמו"ז הגז"ל ובסמוך לוסתה מודה המרדכי והיאך ס"ד לאוקמי בשלא סמוך לוסת' וצ"ע. אמנם לפענ"ד הקלוש' י"ל כמ"ש לעיל לתרץ קו' המ"י או דס"ד בגמ' דמתני' איירי שלא בסמוך לוסת' רק דהי' לה וסת קבוע עד עתה ובסמוך מקודם לא ראתה בשעת' וקבוע לה ובזה מודה המרדכי וכו' או דס"ל להגמ' דמתני' איירי שלא בסמוך לוסת רק סמוך לוסתה כדעת הפריש' יום או לילה לפניו ובזה ג"כ המרדכי מודה ולק"מ וק"ל:

ג **סעיף ג בש"ע בהג"ה** וכן אם אין לה וסת קבוע והגאון הש"ך ס"ק ס"ב הקשה דבמרדכי משמע רק לענין כתם ועוד הקשה דאין כאן ס"ס דתיכף מתחיל אולי דם נדה ולפענ"ד אפשר לומר הא כבר מבואר בסקפ"ד דאשה שאין לה וסת קבוע אז מסתמ' וסתה ל' יום ובתוך למ"ד מיקרי שלא בשעת וסתה וא"צ בדיק' לבעל' וא"כ ס"ל להרמ"א כיון דבתוך למ"ד מיקרי שלא בשעת וסת' וא"צ בדיקה אפשר הדר' לסברת המרדכי דאורח לא יבוא קודם זמנו היינו תוך למ"ד א"כ תולה הדם בצדדים וגם איכא מכ' והוי ס"ס מעלי' אך כמש"ל ל"ס המרדכי כן וצ"ע. או י"ל דכב' כתב הג' אמוז"ל בסק"ו דקו' הש"ך דהוי ס"ס כספק אונס חד וא"כ י"ל דהכא מדאורייתא מותר (מלבד מ"ש חמו"ז הגז"ל דחזקה דאורייתא מסייע) דהכא כיון דאיכא מכה בא"מ צריך הרגש' מעלי' שבא דם מהמקור בלי ספק וא"כ איכא ס"ס אולי לא הרגיש' כלל ואף אם הרגיש' אולי מהמכ' אותו הרגשה ומדאורייי' אינו טמאה עד שהרגיש' וא"כ אין אסור' אפי' בראת' רק מדרבנן ובדרבנן שפיר אמרינן ס"ס אפילו כספק אונס חד כאשר י"ל בכללי ס"ס בדוכתי טובא וצ"ע:

ד **סעיף ד בש"ע שם בהג"ה** מ"מ בשעת וסתה אין תולה בה דאל"כ לא תטמא' לעולם וכתב הש"ך ס"ק כ"ו דאם מרגיש' שדם זה בא ממכה תולה בה דל"ש ל"ת לעולם דהא אם מרגיש' תטמא' ועוד תקשה הוכח' זו לרשב"ג בפי' כ"ה ועוד לפי מסקנ' דשם דפליג'

בוסתו' דרבנן קשה לכן מחלט דאם מרגש' שדם זה בא ממכה טהור' וכתב עוד הא דכתב הב"י וד"מ והגהת פריש' דהרמב"ם בפ"א מא"ב חולק בזה ואינו כי הרמב"ם העתיק לשון הש"ס עכ"ל והנה באמת אף כי פרושו דוחק דהרמב"ם איירי דווקא שמרגשת עתה שבא ממכה דה"ל לפרושי דאם אינה מרגשת דטמא' הקצר' לשונו אך באמת י"ל דהרמב"ם ס"ל דאין חילוק כלל בין שהיא אומרת שמרגש' שבא ממכה או לא דהא הרמב"ם כתב בא"ב אפילו נזדעזע כל גופ' תולה במ"ר וה"ה ס"ל הכא אף דהיא אומר' שבא ודאי ממקור אינו חוששת לדברים דאמרינן מטע' קטעה כמ"ש הרשב"א וכי עינים באותו מקום לידע אם הרגשת' בא ממכה לכן מטהרת' לעולם דתתלה לעולם במכה אמנם מזה אין ראי'. אך בגוף הדין אף שאין אני כדאי להרים ראשי נגד אור ישראל הגאון הש"ך כי ידעתי מך ערכי שתולעת ולא איש אנכי וח"ו שרוצה לסתור דברי הש"ך ובפרט כל דברי הש"ך המה דברי תוס' דף ט"ז ד"ה ומר וכל הקו' שהקש' על הש"ך וכל תרוצים הוא נגד התוס' דכ' בפירוש כדברי הש"ך רק באתי לדון פני בקרקע כי לפענ"ד הקלוש' ונמוכ' יש לפקפק בהך התיר' והכרח שהבאני לזה מלבד שהרמ"א פה סותם בלי חילוק ובסקפ"ח גבי הפיל' מיני יבחישן כו' אוסר תוך וסתה אף דוודאי ממכה הוא ול"ש האי טעמא א"כ ל"ת לעולם כאשר באמת הק' הש"ך עליו שם וגם דעת הב"י וד"מ ופריש' דכותבין דהרמב"ם חולק אינו כדעת הש"ך ז"ל אף גם רא' זה מצאתי מ"ש המרדכי בשבועת והבי' הב"י בסק"ץ וז"ל אשה שראת' דם מחמת תשמיש נאמנ' לומר מכה יש לי בא"מ שממנה יוצא הדם ודווקא שיודעת שיוצא הדם מהמכ' אבל מספק אין תולין בה אבל בשעת וסתה אפי' יודעת וודאי שהדם יוצא ממכה אין תולין בה רק כתמי' וכו' הרי בפרוש שלא כדעת הש"ך דכתב אע"פ שיודעת ודאי שהדם יוצא ממכה א"ת בה והיינו שמרגשת שבא ממכה דלולי כך היאך יודעת ודאי ומ"מ פוסק בשעת וסתה טמאה וד"ל דאינו מרגש' עתה רק יודעת ע"י בדיקה שמוציא דם חי דיש חילוק אי מרגיש' דכל הדם הזב עכשיו הוא רק ממכה כדאיירי הש"ך או לא מלבד שזה דוחק גדול דא"כ א"צ לנאמנות דילה אם הוא ע"י בדיקה וכמ"ש הרשב"א ועוד ה"ל לפרש ולא לסתום ועוד הש"ך גופא סקפ"ז ס"ל להמרדכי דא"צ לידע כלל אם מוציא דם גבי רואה מחמת תשמיש והכא איירי המרדכי ברוא' דם מחמת תשמיש ואף שיש לחלק דמצירוף חזקה מ"מ הפי' קשה וביותר הדבר קשה לפרש כן בדברי הגה"ת מיימנות בפי"א מהלכות א"ב שכתב ג"כ ממש מפורש שלא כדברי הש"ך בשם ס"ה דאף דמרגשת שבא ממכה טמאה בשעת וסתה ועי' בב"י ס"ז שהביא דברי הרשב"א וכתב אבל הגהת מיימנו' וכן המרדכי כתב וכו' וכיון להמרדכי הנ"ל שלא כדברי הרשב"א ומוכח דאין הפי' כן הן בדברי

הגה"מ והן בהמרדכי אשר חדא המה כדחוקי' הנ"ל רק לעולם אסורי' דהא אי אירי המה שאוסרי' רק ביודעת שהמכה מוציא דם זה ס"ל גם להרשב"א כמבואר בלשונו בפי' בת"ה והביא לשונו וגם לשון הגה"מ הב"י בס"ז מ"ש ולפענ"ד טעמא דמרדכי וגם ס"ה בהגה"מ שחוששת אולי טיפת דם נדה מעורבת בו וכאשר אדבר לקמן וצ"ע. אך בלא"ה קשת רוח אנכי לטהר אשה בשעת וסתה על דבורה שבא ממכה. הא מבואר בגמ' דף נ"ז ארגיש' ואימר ארגשת שמשהיא ולחד פי' לעיל קפ"ג דהי' הרגש' ממש רק הוא סבור' דהרגשת שמש היא פשיטא הכא אולי מטעה קטעה אף גם לאידך פי' היא סבור' דהיא הרגשה מעלי' ולא הי' הרגשת כלל ולזאת פטורה מקרבן מ"מ כתב הת"ה דהוי ספק הרגשה מעלי' א"ל א"כ איך נסמוך כאן ובפרט כמ"ש הרשב"א וכי עיני' בין מכתה לידע וצ"ע ור"ל דמרגשת כאב במכה כש"ל ס"ז כי עדיין י"ל אולי טעות' היא ובלא"ה ק' וודאי כפי שהביא הר"ן בשבועת והביא הב"י בסקפ"ד בשם הרי"ף והרמב"ם וכן ס"ל הראב"ד דאם עבר' וסת' בעלה בא עלי' בלי שאלת פי' דאין חוששת כלל לוסת כיון דהיא דרבנן א"כ י"ל ה"ה אף דודאי ראתה כיון שאמר' שממכה הא ה"ל כדיעבד ומותרת אפי' בשעת וסתה ולק"מ (וזה אפשר טעמא דרמב"ם דמטהר' לעולם דלשיטתו אזיל דאין חושש בדיעבד כלל לוסת דרבנן ודלא כש"ך) אמנם תוס' והרא"ש וטור ורשב"א ויתר פוסקים ס"ל דאסור לבוא עלי' בלא בדיקה קשה כיון דראת' בהרגשה רק היא תולתה במכה להתיר דהא איכא לפענ"ד ס"ס לאיסור חדא אולי מטעם קטעה ואסורה מדאוריית' ועוד אולי דם נידה מעורב' בתוכה כמ"ש רש"י דף ט"ז ד"ה בזמן אף די"ל דרש"י כתב זאת למ"ד וסתות דאוריית' אבל לדידן דוסת דרבנן אין חוששין לזה מ"מ הא לכתחיל' לדידן אסור כמו דיעבד למ"ד ד"ת וא"ל כיוו דא"א לברורי' כדיעבד דמיא חדא לכאורה אפשר דמיא לבדקה בעד ואבד שאסור' לשמש כמבואר בגמ' ובש"ע סקפ"ו והטעם כ' ר"י משום דל"נ לו להביא כפרה ע"ש ומכ"ש הכא ועוד הא חזינן דהי' לאשה הזאת פעם וסת קבוע וגם עתה רוא' בזמן הקבוע לה היאך לא ניחוש לנדה (ועי' בתוס' מ"ש בדף ט"ז הנ"ל) אף דהאמת אתה שמרגשת שבא הדם ממכה (ונאמנו ע"כ שלא בשעת וסתה) מ"מ אולי טעות' היא אף גם אולי דם נידה מעורבת בו ואדרבה הא עבר' וסתה אף דלא הי' מרגשת כלל וגם וסת דרבנן ומדאורייי' אין כאן איסור כלל מ"מ אסור' עד שבדק' מכ"ש אם ראתה בהרגש' רק היא תולת' הדם והרגשה במכה איך לא ניחוש דמטעה קא טעה או דם מעורב' בו ובפרט לדעת הכ"מ גבי כתמים אפילו דאיכא ס"ס ומדאוריית' טהור' לגמר' שראה חכמים להחמיר מכ"ש הכא גבי ספק א' והכא הספק דאוריית' דאולי טעות' בידה וגם אולי מעורבת בו טיפת נדה דאין יוכל לברר בהכרת דמים דאולי טיפת

נדה כחרדל מעורב בו ועוד הא הכא וודאי ספק הרגיל הוא כיון דראת' מקדם בזמן הזה וצ"ע וא"ל דזה ספק דלמא ממכה וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי אפילו לקולא זה דוחק כיון שהוא בשעת וסתה הוי ספק רגיל וכדומה וצ"ע ועמ"ש בסי' קפ"ח בזה. אף גם ק' בעיני ררש"י כתב זאת דחיישינן לתערובת טיפת נידה בה"א דקאמר דפליגא בוסת' דאוריית' הא לר"ב לעיל ס"ל אפילו בדקה ומצא טהור' טמאה דחזקה דוודאי ראת' בוסת הקבוע לה א"כ מה חידש רבי בשעת וסתה חוששין אולי טיפת נידה מעורבת בו הא וודאי טמאה אפילו לא ראת' כלל ועוד מאי לשון חוששת והיינו ספק הא וודאי טמאה נידה היא דחזקה דאוריית' דאורח בא בזמנו ושורפין קדשים על הך חזקה וצ"ע לכן נראה באמת דרש"י כ' זאת אף אליבי' דאמת דחוששין אולי דם נידה מעורבת בו דאף דוסת' דרבנן כמו דפסקינן כר' יהושע תבדוק וכל כמה דלא תבדק חיישינן לוסת וה"ה הכא חיישינן לדם נידה מעורבת בו ואף שהרגיש' שבא נימכה איכא ס"ס לאיסור אולי מטעה קטעה וחשבת שהרגש' בא ממכה ובאמת היא ממקור וגם דם נדה מעורבת בו וכל הספיקות אסורה מדאוריית' כיון דאיכא ספק הרגשה וחזקת טהרה אתרע כאן כיון דהוא בשעת וסתה ורא' בהרגש' רק היא תולת' הכל במכתה שאין לסמוך עלי' וכנ"ל וצע"ג בעיני הק'. שוב מצאתי בהרשב"א והבי' הב"י כעין קו' הנ"ל וז"ל וא"ת גבי שאר נשים חיישינן לעונת וסת אף דלא ראת' והאיך מתיר אתה זו בשעת וסת' ועוד הרי דם לפניך וי"ל ההיא דרבנן היא ומשום דאפשר למיקם עלה דמילתא אבל הכא ליכא למיקם אמילתא ואין דנין אפשר משא"א דא"כ אף אתה אוסר' על בעלה לעולם עכ"ל ואנכי הק' לא אוכל להשיג דברי קדשו חדא עכ"פ בשעת וסתה כ"ע מודה אף דבדקה ומצא טהור' אסור' כל אותו עונה וא"כ הכא דוודאי ראתה ובהרגשה רק היא תולת' במכה ויש לחוש אולי מטעה קטעה או אולי טיפת נדה מעורבת בו והכל ספק דאוריית' כנ"ל ועוד מ"ש דא"כ אף אתה תאסר' לעולם לא אוכל להבין הא שלא בשעת וסתה מותר' וליכא מאן דאוסר אפי' אם יראה בשעת תשמיש ודברי קדשו צע"ג (וד"ל כיון דוסת' דרבנן א"כ אין חילק כלל בין תוך ימי וסת לעונת הוסת מדאוריית' ואם אנו באי' לאסר' אותה מחמת ספק הרגשה דאורייתא צריכין לאוסר' תמיד אם רואה דמדאוריית' אין חילק בין עת וסתה לתוך ימי וסתה דא ודא חדא דוודאי אף מדאוריית' יש חילוק בין וסת קבוע לאינה קבוע כי חזינן דרוב רואים בוסת' הקבוע שלהם ובפרט להך אשה דראת' מקדם פעם כפעם רק החילוק א"א וסתות ל"ד דאין מחזיקינן לודאי טמאה אפילו בלי הרגשה וראי' כלל או אם ראתה בוודאי בלא הרגשה וכדומ' אבל מ"מ ודאי יש לחוש אף מדאוריית' יותר בשעת וסתה משלא בשעת וסתה ועוד אף אי אמרי' דמדאוריית' אין

חילוק בין שעת וסתה ושלא בשעת וסת' מ"מ כיון דוסתות דרבנן חוששין יותר בשעת וסתה מדרבנן וטמא' עכ"פ ועוד וודאי גם מדאוריית' אינו אסור' רק בשעת וסת כיון דלעולם היא ספק הרגשה ואולי דם נידה אך זה ל"ש דאשה יראה תמיד דם נדה ותולין בדבר הרגיל במכה אבל בשעת וסתה איכא דבר הרגיל דרגילה היתה מטרם שקרא לה מכה לראות דם נידה בזמן הקבוע לה כנגדה והדר' לספק דאוריית' וצע"ג. ובקו' הש"ך א"כ תקשה הוכח' זו אליבא דרשב"ג וזהו קו' התוס' הנ"ל וכתב כדברי הש"ך אם מרגשת ממכה מותרת י"ל דמודה רשב"ג דאף דס"ל דאינו חוששת כלל לוסתה באם אומר' אשה שמרגשת שבא ממקור ודאי טמאה כיון דבלא"ה יש לחוש לכך ולמה סמכינן להקל על מטעה קטעה ובפרט דאיכא כנגדה אולי טיפת נדה מעורב' בו. וביותר י"ל לתרץ קו' הש"ך הנ"ל דהנה הרמב"ן כתב והביא הטור ס"ז דבזמן הזה שאין אנו בקיאין במראות דמים אין סומכין לתלות במכה אף דהרא"ש חולק אפשר כ"ז שלא בשעת וסתה אבל בשעת וסתה מודה כיון דיש עוד חשש דלמא דם נידה מעורבת בו ולפ"ז מתורץ קו' הש"ך די"ל בפלוגת' רבי ורשב"ג אפי' שמרגשת שבא ממכה אמנם העיקר חשש כמ"ש רש"י דלמא דם נדה מעורב' בו ובזה ס"ל רשב"ג כיון דוסתו' דרבנן ל"ח ורבי ס"ל חיישינן ובמסקנ' ג"כ י"ל כן אבל ברור הי' להם דהוא דם מכה דבזמן הגמ' הי' בקיאים במראות וכן מוכח מפשט' דשמעת' הרואה דם מחמת מכה שלא הי' שום ספק שהכל דם נידה הוא רק חשש על תערובת נדה וא"כ שייך שתטמ' אם ניכר הדם שהוא דם נידה ולק"מ מרשב"ג אבל עכשיו אשר בעו"ה חשכה עינינו מלראות ולהבחין הדם על בורי' איכא ס"ס לאיסור אולי היא רק דם נדה ואולי מעורבת בתוכה ד"נ ובאמת תוס' דכ' כהש"ך באמת לס"ל כהנ"ל אך הרמב"ם דהתיר לגמרי שפיר כותבי' הב"י וד"מ והגהת פרישה דחולק על הך דינא וצע"ג:

ובד"א י"ל לתרץ קו' הש"ך א"כ תקשה הוכח' זו אליבי' דרשב"ג אשר לפי שיטת הש"ך יהי' קשה א"כ ל"ת לעולם על הרשב"א דמטהר לעולם וגם על הרמב"ם דשיטת הב"י וד"מ ופרישה די"ל להיפך וודאי אם ראתה בלא שום הרגשה כלל וא"כ מהתורה מותר לגמרי בפרט היכא דאיכא מכה (אף א"א דלא כמו שהוכחתי בסקפ"ד דאין זה חזקה דכל הרואים תמיד בהרגשה כ"א היכא דאיכא ספק הרגשת עד או שמש ע"ש (ועי' בתיו"ט בנדה) מ"מ הכא כיון דיש לה מכה שמוצי' דם ודאי ליתא להך חזקה וכיון דוסתות דרבנן לא אמרינן ארגישה ולא אדעת' ועי' תוס' דף נ"ח וספק דרבנן ונגד רוב דרואי' בהרגשה ודאי להקל אבל היכא דהרגישה ורא' והיא תולתה הראי' והרגשה במכה מהכ"ת להקל בספק הרגשה דאוריית' אולי מטעם קטעה ולזה אפשר הרשב"א והרמב"ם מודה היכא

שהרגישה דטמא' דהוי ספק דאוריית' רק המה מיירי בלא שום הרגשה ושפיר מטהרין לעולם ולק"מ עליהם קו' הרמ"א א"כ ל"ת לעולם דאם הרגשה מודה דטמא' ולפ"ז לק"מ קו' הש"ך לרשב"ג א"כ ל"ת לעולם י"ל דפלוגת' איירי בלא הרגשה כלל דלא הזכיר כלל מהרגש' (וע"כ מוכח בלא הרגשה דאי בהרגשה כשיטת הש"ך ק' האיך קאמר רשב"ג דלא חוששין כלל הא משכחת דמרגיש שבא וודאי ממקור ופשיט' דטמא' אלא דלא איירי כלל מהרגשה) וא"כ שפיר תטמא' באם מרגשה ולק"מ ובאמת תו' שם לס"ל גם חילוק זה דכתב בפירוש כש"ך. ועפ"י הנ"ל אפשר יש לכוון דברי הרשב"א שעמדתי בו ופי' כך בתירוצו כיון דהוא ספק דרבנן והיינו בלי הרגשה כלל וא"א למיקם אמילת' להקל דאל"כ אף אתה אוסר' לעולם היינו בשלמא א"א דיש חילוק בין הרגש' או לא שפיר יוכל לחלק משא"כ אם לעולם אין חילק וזהו לא חיישינן אולי תרגישה בשעת תשמיש כי אפשר באמת באותו עונה עצמה אסורה רק אח"כ מותרת בלי טבילה אך זה דוחק וצ"ע. ובזה יש לכוון אפשר ג"כ דברי המרדכי שהבאתי לעיל וכה"ג הגה"מ בשם ס"ה שכתב בשעת וסתה אף שיודעת בוודאי שהדם יוצא ממכה אסור' היינו כהנ"ל כיון דהרגישה ה"ל ספק דאוריית' אולי מטעה קטעה כנ"ל אבל גם המה מודה אפשר באם אינו מרגשת כלל דאין כאן ספק דאוריית' דמותרת ואין כאן שום מחלוקת בדברי הפוסקים ושפה א' לכולם לולי תוס' הג"ל אשר ע"ז בנוי דברי הש"ך. וכן י"ל הרמ"א כאן איירי דווקא במרגשת דקאי על ודאי' יודעת שמכה מוציא דם ושפיר פסק דאין חולה בשעת וסתה וא"ל אם מרגשת פשיט' טמאה הא אפי' לא ראתה כדעת הת"ה חדא הא הרמ"א בד"מ מצריך דווקא ראי' אח"כ ועוד הכא כיון דיש לתלות במכה אפשר הת"ה מודה דצריך דם ושפיר כתב הרמ"א דאין תולה במכה וק"ל. אך מלבד שהיא להיפך מדברי התוס' והש"ך ומי אנכי הקטן נבזה וחדל אישים ובפרט שעפ"ז יצא לנו קולא באם אין מרגשת כלל אף גם ע"כ לס"ל כן להרמ"א דכתב בעצמו בד"מ דהרמב"ם חולק על הך דינא ולפ"ד הנ"ל אין כאן שום מחלוקת אך בדברי הרשב"א והרמב"ם אפשר לומר כן וצ"ע. לכן נראה בפשוט דהך דינא העתיק הרמ"א ממרדכי וסמ"ק והמה לשיטת' אזלו דעיין בב"י סקפ"ד הביא בשם המרדכי שכתב בשם מהר"מ אף דקיי"ל וסתו' דרבנן מ"מ דוקא אם בדקה בשיעור וסת אבל אם איחור זמן מה ודאי אסור' דסמכינן בזה בוסתו' דאוריית' דאורח בא בזמנו ועיין בד"מ שהביא שהסמ"ק ס"ל כן א"כ ברור דהמה ס"ל בשעת וסתה אפי' מרגשת שבא ממכה והיינו אפי' שכאב לה במקום מכה מ"מ אסור' דלא יהי' גרע אם ראה דם בהרגשה מאם לא בדקה בשיעור וסת ואף דרוב פוסקים לא ס"ל כוות' וגם הרמ"א בעצמו לא חש להביא' בש"ע מ"מ בזה אפשר כולם מודים כיון

דלעולם לא יכול לידע אם ראתה ד"נ בוסת הקבוע ובפרט דאיכא עוד חשש אולי דם נדה מעורב' בו חושש כאן לדבריהם להחמיר בעת וסת' וקו' הש"ך א"כ תקשה הוכח' לרשב"ג י"ל כמש"ל וצ"ע. ובד"א אמרתי לתרץ קו' הש"ך לולי דמסתפינ' דאחוכי עלי בב"מ דהוא דבר חדש שלא נזכר בשום פוסק והוא נגד תו' דתו' הוכיח מכח קו' הש"ך כדברי הש"ך דאם מרגשת שבא ממכה טהורה ע"ש י"ל הא דפליגא רשב"ג ורבי היינו אם וודאי נדה היא לשרוף קדשים אבל לטמא משום כתם כ"ע מודה ורשב"ג ס"ל אין חוששת וטהורה היינו מבלי לשרוף קדשים ורבי ס"ל חוששת ושורפים קדשים וס"ד בגמ' בוסתו' פליג' רבי ס"ל דאוריית' וטמאה נדה ורשב"ג ס"ל דרבנן וטהור' מנדה אבל מ"מ מודה דחוששת אולי דם נדה מעורבת בו וטמא' משום כתם ומשני כ"ע ס"ל וסתו' דרבנן ובאמת טמאה משום כתם רק אי מקומי טמא פליגי ושפיר פרש"י שמא טיפת נדה מעורב' בו והיינו רק חשש דפי' כפי המסקנ' דוסתות דרבנן כדרכו של רש"י ולק"מ קו' הנ"ל על רש"י וניח' ג"כ מ"ש בד"ה מקומו וז"ל שהרי אתה אומר טהורה משום נדה וכו' ולכאורה הך משום נדה נראה כשפת יתר ולפ"ד הנ"ל ניח' ובזה ניחא ג"כ דהא לפ"ד רש"י וכל הפוסקים רבי בא להקל והיאך קאמר בשעת וסת' חוששין לוסת' ועיין מה שדחק רש"י ולפ"ד הנ"ל ניחא דבאמת מר אמר חדא ומר אמר חדא ול"פ כלל כי כ"ע ס"ל דטמא' מדרבנן והלשון טהורה דאמר רשב"ג יהי' פי' רק מנדה אבל טמאה עכ"פ משום כתם מבואר ג"כ בגמ' לעיל גבי עד שא"ב שר"ח הי' מטהר וס"ל לגמ' דהוא רק לנדה אבל מ"מ טמא' מדרבנן ולפ"ז וודאי אף דמרגשת שבא ממכה מ"מ טמא' כמו שפסק הרמ"א דטמא' מדרבנן אף רשב"ג מודה ולק"מ קו' הש"ך דא"כ ל"ת מעולם דבאמת טמאה מדרבנן וא"ק א"כ ל"ת לעולם מדאוריית' י"ל או דבאמת מדאוריית' אינו טמאה באם יש לה מכה כיון דהוצרך להיות בהרגש' וגבי מכה לעולם בספק ווסתו' ל"ד מוקמינן לעולם על חזקתה חזקת טהרה וטמאה רק מדרבנן קו' הרמ"א א"א דאף מדרבנן לא יהי' טמאה ול"ת לעולם לה"ל לגמ' ופוסקים לשתוק מני'. או י"ל כמש"ל דס"ל לרשב"ג דאם מרגשת שבוודאי בא ממקור טמאה אפי' ודאי נדה וכדומה חילוק' שבארתי לעיל. ובהכי יהי' על נכון דברי הרמב"ם ז"ל אשר לכאור' קשה בעיני למאוד דז"ל בהלכות א"ב פ"ח וכן אשה שראתה דם מחמת מכה במקור אפי' בשעת וסתה היא טהורה והדם טהור שוסתות מדבריהם כמ"ש בהלכות משכב ומושב ע"ש ולכאורה נפלאתי למאוד הא דכתב והדם טהור היינו כרבי וכמ"ש רש"י דבא להקל שהדם הבא דרך המקור טהור וכן משמע בה"ה בהלכה י"ג ועיין בהלכות משכב ומושב דכתב בפ"א דדם ולד שיצא דרך דופן טמא וכו' משום מקור מקומו וכו' וכן כתב בהלכה י' וכן כתב בפ"ג מהלכות הנ"ל אשה שמתה ויצא

ממנה דם טמאה משום מקור מקומו טמאה וא"כ היאך כתב כאן והדם טהור וצע"ג: **אך** כפי מש"ל דפלוגת' רבי ורשב"ג רק לענין טומאת נדה אבל לכתם כ"ע מודה וא"כ כן י"ל בהרמב"ם דטהור' היינו משום נדה אבל משום כתם ודאי טמא' דלא מצינן חולק בזה כפי דברינו הנ"ל וע' ברמב"ם בהלכות משכב ומושב בפ"ג הנ"ל כתב שכל הטומא' הללו המה רק מד"ס ואין שורפין עליו קדשי' ועוד מבואר שם כ"פ שמקור מקומו טמא הוא רק טומאה כתם וא"כ שפיר כתב כאן האשה טהור' והדם טהור כמ"ש בהלכות משכב ומושב והיינו הכל מטומאת נידה אבל שניהם טמאה מטומאת כתם והיא היא וזה ניחא מה שבלא"ה יש לעורר ולעיין בהרמב"ם דכתב שוסתו' מדבריהם כמ"ש בהלכות מו"מ וכבר פסק כ"פ בהלכות א"ב הנ"ל להקל מהך טעמא ובהלכה מקודם הסמוך לענין בדיקה דטהור' וכתב ה"ה הטעם משום וסתות דרבנן ולא הזכיר רבינו תחת לשונו כמ"ש בהלכות מו"מ אלא כוונתו כמ"ש דשם מבואר דהדם הבא דרך מקור טמא' רק משום כתם וזה גבי אשה ג"כ רק ס"ל דטהור' משום נדה והא דסתם הדבר ולא כתב בפירוש סמך על הזכרתו כאשר בארנו בהל' מו"מ ולק"מ וק"ל עכ"פ כפי דברינו הנ"ל גם הרמב"ם וכל הפוסקים לולי תוס' הנ"ל מודים לדינא דרמ"א דטמא' בשעת וסתה ואין חילוק כלל בין מרגישה דבא ממכה או לא אך מ"מ מי אנכי הקטן להעמיד בהיכל המלך להרים ראשי נגד אור ישראל הגאון הש"ך אשר מימיו אנו שותין בצמא ובפרט שכל דבריו הוא דברי תוס' רק אמרתי להליץ בעד הגאון הרמ"א להסיר מעליו תלונת הש"ך ז"ל:

סימן קפח

א **סעיף א' בש"ע ס"ה בהג"ה** ודוקא באשה שיש לה וסת ושלא בשעת וסתה כמש"ל במכה סי' קפ"ז ועמ"ש הש"ך סקי"ו דהקשה לעיל ודאי ראתה דם א"כ שייך לא תטמ' לעולם אבל הכא שפיר תטמא' כשראת' דם ולא מיני יבחושים והניח בצ"ע וכתב דלא מצא בשום פוסק דאסור הכא ע"ש. ובאמת לפ"ד בסי' קפ"ז הנ"ל דהעיקר הטעם של רמ"א לטמא' משום חשש תערובת נדה בתוכה א"כ שפיר פסק הרמ"א כאן ומאן דאוסר לעיל ה"ה כאן וא"ל הא הרמ"א כתב לעיל הטעם משום דא"כ לא תטמא' לעולם י"ל לעיל דמכה ודאי מוציא דם ותערובת נידה הוא ספק ה"א דמ"מ תולה בדם מכה ולזאת כתב הרמ"א לעיל א"כ ל"ת לעולם אבל הכא דלא נודע לה כלל אם מכה מוציא דם א"כ ל"צ כלל לא"כ ל"ת לעולם דבלא"ה יש לאוסר' משום תערובת נדה ואם ישרה במים ג"פ ולא נמוח באמת ס"ל אפשר לרמ"א דטהורה וכמ"ש המ"י בפירוש וכן כתב אמו"ז הגז"ל או י"ל דס"ל להרמ"א דהיא טמאה בשעת וסתה משום חשש תערובת נדה ולא מטעם

דא"כ ל"ת לעולם רק לעיל כתב זאת דאל"כ לא תטמא' לעולם לראי' בעלמא לדינא דאם לעולם מותרת אפי' בשעת וסתה א"כ ל"ת לעולם ולחשוב במתני' דאינו מטמא' כלל כמו דקתני כמה דינים ולפ"ז שפיר אוסר כאן ועיין בהגה"מ פי"א מהלכות א"ב ותמצא ג"כ שכתב רק לראי' אף שיש לדחות דמתני' קתני רק ד' נשים דדיה שעת' אף שאין להם דם אחר רק דם נדה משא"כ דם מכה מ"מ וכדומה דבפלוגת' לא מיירי מ"מ אין כ"כ תפיסה על הרמ"א ומ"ש הש"ך דלא נמצא בשום פוסק כוותו לפענ"ד הקלושה יש לרמ"א ראיה מגמ' כאשר אבאר בס"ק שלאחריו:

ב **סעיף ב בש"ע ס"ו** וי"א אף לזה צריך בדיק' עמ"ש אמו"ז הגאון ז"ל סק"ה קושי' הרא"ש להרשב"א מהא דאיתא בגמ' דף כ"ב אשה א' שהפילה כמין קליפות ושאלו לאבא ואבא לחכמים ושאלוהו לרופאים ואמר' מכה יש במעי' וכו' וצוה להטיל למים אם נמוחו וכו' והקש' אי סמכינן ארופאים אפי' נמוח ודם גמור הוא טהור' ואי לא סמכינן מה הביא הגמ' דברי רופאין וטרחו כולם לישב ולענ"ד הקלוש' נראה לתרץ בכמה אופנים בפשוט דודאי לפ"ד בסקפ"ז הנ"ל דאף לדידן דקי"ל וסתות דרבנן בשעת וסתה אסורה דחוששין לט"נ מעורבת בתוכה י"ל דודאי חכמים המנוהו לדברי רופאין וטיהר' אותו אשה על פיהם ושפיר צריכ' להביא ללמדנו דין גדול אך מ"מ אף דהאמת עם הרופאין שהוא ממכ' במעים אם הוא דם אסורה בשעת וסת' דאולי ט"נ מעורבת בתוכה או רק טח על גבי שיצא עם אותו קליפות והוא דם נדה גמור ואסור' בשעת וסתה אפי' דהאמת עם הרופאים אך אם לא נמוחו ואין כאן דם נדה גמור ואסור' בשעת וסתה אפי' דהאמת עם אין כאן דם כלל דאמרינן עליו שהוא ד"נ ווסתות דרבנן ואם מצא טהור' טהור ולק"מ וק"ל. וא"ל דאולי מ"מ הי' טיפת דם כחרדל ולא ניכר במים ז"א כיון דראינו דלא נימוח כלל וגם לא טח עליו דם ורופאין אומרין שהוא מכה ל"ח לזה כיון דבזה ל"ש אם כן לא תטמאה לעולם וגם ריעות' אין כאן דלא נמוח ולא ראינו שם דם וק"ל:

אמנם אף לשיטת הש"ך דמשמע דלא חיישינן כלל לט"נ מעורבת בו מ"מ מודה לעיל דאם אינו מרגשת ודאי שבא ממכה אסור' בשעת וסת' אליבי' דכ"ע וכאן ודאי לא הי' מרגשת דהא הכא לא נתוודע לה כלל שיש לה מכה עד שהעידו הרופאין ע"ז דלולי זה היא ודאת נאמנות דהתור' המנוי' וא"כ י"ל ג"כ כנ"ל אף דסמכינן חכז"ל על הרופאין בלי בדיקה כלל מ"מ צוה להטיל למים ואם נמוחו טמאה היינו בשעת וסת' אבל שלא בשעת וסתה ודאי מותרת ולק"מ וא"ל דלשיטת הש"ך הכא לעולם טהור' כיון דל"ש א"כ לא תטמא' לעולם כמ"ש כאן ז"א דכבר כתבתי לעיל דודאי צ"ל אף במקום דל"ש א"כ ל"ת לעולם מ"מ אסור דאף לדברי הש"ך דאם מרגשת שודאי בא ממכה טהורה א"כ פשיטא

דאם מרגשת שבודאי בא ממקור דטמא' וא"כ ג"כ שייך דתטמא' שמרגשת שבא ממקור ולק"מ וק"ל. אך הרא"ש דהק' קו' זו להרשב"א לשיטתו הק' דמתיר בשעת וסת' לגמרי ולזאת לא נמצא מענה:

אמנם אף א"א דליתא לכל דברינו הנ"ל דאין חוששת כלל לדידן דוסתות דרבנן לטיפת נדה מעורבת וגם לומר כדברי הש"ך דאם ל"ש ל"ת לעולם אמרינן דטהורה אפילו בשעת וסת' י"ל דהגמ' קאי למ"ד וסתות דאוריי' וא"כ כ"ע מודה דחיישינן בשעת וסת' גבי דם דלמא מעורבת בו טיפת נדה ואסורה בשעת וסת' כמ"ש רש"י ותוס' בדף ט"ז בפי' ולזאת צוה חכמים להטיל למים ואם לא נמוחו ודאי דטהור' אפי' בשעת וסת' ולק"מ וזהו אפי' לשיטת הרשב"א דמתיר משום דקי"ל וסת' דרבנן ע"ש וא"ל בשעת וסת' א"א וסתות דאוריית' לעולם טמא' אפי' ל"מ כלל י"ל דקאי אליבי' דר"ז דס"ל אם בדק' בשיעור וסת ול"מ טהור' אליבי' דכ"ע ולק"מ. ויש לדחות קצת דא"כ קשה הך ברייתא לשאר מ"ד. ולהרמ"א הי' קש' קושית הרא"ש הנ"ל אפילו דם גמור ג"כ טהורה וכל תירוצינו ס"ל לדוחק ולזאת הוכיח דינא דבשעת וסת' אפילו היכא דל"ש א"כ לא תטמא' מ"מ טמא' וטעמא כמ"ש לעיל אופנים שונים וא"כ לק"מ קושיית הרא"ש די"ל כדברינו הנ"ל והרא"ש אפשר בעצמו ס"ל כן רק הק' להרשב"א לשיטתו כנ"ל:

ובד"א י"ל אפילו לשיטת הרשב"א דמטהר גם בשעת וסת' הא מבואר בגמ' לעיל דף ט"ז דרשב"ג ס"ל דטהור' אבל הדם טמא כיון דבא דרך המקור ומקומו טמא וכן ס"ל הרמב"ם בהלכות מו"מ כרשב"ג ולזאת אף דחכמים סומכין אדברי הרופאין בכל אופן רק לידע אם הדם הוא טמא' טומאת ערב צוה להטיל במים ואם נמוח א"כ טמא' הדם טומאת ערב ואם לא נמוח ודאי טהור' לגמרי ולק"מ וק"ל. או יש לומר כפמש"ל דבשעת וסת' כ"ע מודה אף רשב"ג דטמא' משום כתם א"כ שפיר צוה להטיל למים כדי לידע אם האשה זאת טמאה בשעת וסת' או טהורה וק"ל והמעיין יבחר:

סימן קפט

א **ס"א** עיין מ"ש הגאון אמוז"ל סק"א הקשה הא ה"ל ג' ראיות וב' דלוגי' שווי' בשבוע וא"כ למה לא אמרינן וסת לדילוג בשבוע וע"ש מ"ש ובהך סי' גופ' נסתפק הגז"ל בעצמו בהך סברה ולפענ"ד הקלוש' אפשר לתרץ דאיירי דהית' למודה לראות מקדם באותו יום בשבוע בוסת הקבוע ושינת' לראות ביום אחר בשבוע אבל לא קבעה וסת ואח"כ התחילה לראות בהפלגה כנ"ל א"כ גם רב מודה דצריך ג' דלוגים בשבוע דלמוד' שאני ובנתי' כבר קבעה וסת הפלגה בבירור וצ"ע:

ב **סעיף ב בש"ע ס"ג** אם קבעה וסת לשעה דין זה יליף הראב"ד מהך דסלקא מבי טבילי' א"ל הבעלה עג"נ ע"ש ואנכי בעניי לא אוכל להבין הך ראי' דמבואר בגמ' הטעם דהכירת חברת' דימה בה ולזאת התיר להבעלה עג"נ טרם ביאת לעיר וכמ"ש רש"י ותוס' שם וא"כ י"ל מלבד דהוי אפשר כוסת הקפיצות ואפשר יותר דהמה תלה רק בהכירת חברת' ואפשר דהראב"ד לא פי' כן בגמ' אבל התמיה שתמה הגאון אמוז"ל בסק"ג על המחבר שפסק שנעקר בפ"א אפי' בלא בדיקה י"ל הא הרי"ף והרמב"ם וכן הראב"ד גופ' ס"ל בבא מהדרך בעלה בא עלי' אפילו היא ישינה כיון דוסתות דרבנן וע"ל בקפ"ד מ"ש טעם לדבר א"כ בהך וסת דהוא נגד הרוב נשים דלא כוונ' בשעות וגם אינו מפורש כן בש"ס ופוסקים סמך המחבר על הנך גדולים הנ"ל דאין מצריך אפי' תחילה בדיקה דהמה ודאי ס"ל כאן דאוקמי בחזקת טהרה ל"צ אפי' תחלה למבדק וי"ל:

ג **סעיף ג** עמ"ש הגאון אמוז"ל בסק"ט למה השמיט המחבר דעת הרמב"ם דכתב בפ"ח ה"ז מהל' א"ב הית' למוד' לראות ט"ו ושינת' לט"ז שניהם אסורים שינת' לי"ז הותר' ט"ז שינת' לי"ח נאסר י"ח והותרו וכו' וכ' הכ"מ דאע"ג דקבעה וסת מה"ט הותר' ט"ו דנעקר' בקביעות וסת אחר מ"מ חוששת לח"י נמי אולי תראה בו וכן גירס' תוס' והניח בצ"ע ובאמת קו' גדולה היא ולפענ"ד אפשר לומר דס"ל דגם תוס' ורמב"ם מודה לדינא דש"ע דאם תקבע פ"א וסת דילוג דאין חושש יותר רק הרמב"ם מיירי בראי' י"ז הי' ממשך ב' ימים והיום בח"י ראתה בלי המשכה כלל כדרכה פעם כפעם ואף דקיי"ל דלא כרמב"ן רק דאזלינן תמיד בתר תחילת הראי' מ"מ כבר כתב הג' אמוז"ל בס"ק י"ז דהטור ס"ל כרמב"ן גבי וסת הדילוג דמהכ"ת ידח' וסת חודש השכיח בפני אינו שכיח וסת הדילוג א"כ י"ל דכן ס"ל הרמב"ם (ואפשר מזה הטעם פסק הטור לעיל כרמב"ן בלי חולק כיון דתו' ורמב"ם הכא ס"ל כוותו) כך וודאי אם ראינו דלא הית' רגילה כלל למשוך וסתה ב' ימים עד אותו ראי' י"ז העבור וגם היום בח"י ראתה בלא המשכ' אף שאמרינן שתקבע וסת הדילוג דקיי"ל באמת דאזלינן בתר תחילת ראי' והותר' ט"ו דנעקרת ע"י ראי' הדילוג מ"מ איכא חשש אולי תראה בחודש הבא ג"כ בח"י ואז ברור דתקבע וסת החודש השו' ואזלינן בתר סוף הראיה של י"ז כדי שיוכל לקבוע בח"י לחודש השוו' השכיח אבל אם עבר ח"י ולא ראתה וראתה לי"ט אז הדר' לדינ' דאזלינן בתר תחילת וסת וזה כוונת התו' והרמב"ם דס"ל דחוששין לח"י דאולי תראה בו ואם תראה בו בוודאי תקבע לוסת החודש ואזלינן בתר סוף ראי' אבל לדינא דגמ' דאם דילגה בלי המשכה דאין חוששין כלל לח"י מודה ול"פ כלל על גירס' וסוגי' הגמ' ולזאת ל"צ להביא הב"י דעתם. או י"ל דהתו' ורמב"ם איירי אם אשה רגילה לראות תמיד בתחילת היום ול"ק לה

שפיר אי קודם הנץ החמה או לאחר הנץ החמה א"כ מדינא אסורה רק אותו הלילה וביום שלפניו מותרת אך כבר כתב הש"ע בס"ק פ"ז אם שימש בעונה הסמוך וראתה תולה בוסת' ועמ"ש אמוז"ל דדעת הפרישה עיקר דתולה הקלקול וכו' וס"ל להרמב"ם כיון דיש לחוש דאפשר דראתה בחודש שלפניו באותו יום אולי גם בחודש הזה תראה באותו יום אבל אם תקבע בלי ספק וסת הדילוג גם הרמב"ם ותוס' מודה לדינא דש"ע וצ"ע. או י"ל בפשוט דאיירי דדילג תמיד ליום אחריו רק בי"ז לא קים לה שפיר אי קודם הנץ החמה או לא ובח"י ראתה כדרכה ביום ואמרינן מסתמ' קבע וסת לדילוג ועוקרת להראשון להיות מותרת ט"ו וראי' י"ז הי' לאחר הנץ החמה ואורח בזמנו בא רק מ"מ ס"ל לתוס' ורמב"ם דעדיין אינו יוצא מחשש אולי יראה בחודש הבא ג"כ לח"י ותקבע וסת החודש השכיח כי אולי עדיין ל"ק וסת הדילוג כי הי' הראי' קודם החמה וא"ל למה עקרתו וסת הקבוע ט"ו י"ל דמסת' ל"ח לזה אבל אם יראה בחודש הבא בי"ח ודאי חיישינן לזה ולזה אסורה אבל לדינא דש"ע דאיירי בלי ספק שראתה לדילוג מודה הרמב"ם ותוס' ובזה ניח' דברי ה"ה שכתב על הרמב"ם שא"צ לבאר שזה גמ' ערוכה היא ותמ' עליו הכ"מ הא לשיטת הרמב"ם נאסר י"ח ע"ש י"ל דלמד ברבינו כדברינו הנ"ל וזה מוכח ממשנה ומגמ' דאם לא תקבע כדינא וסת הדילוג דחוששין לוסת החודש וא"צ רבינו לבאר והאמת אגיד אף שהדבר קשה קצת בדברי הרמב"ם שעיקר חסר מ"מ הנלע"ד כתבתי כי בלא"ה ק' שדברי תוס' ורמב"ם יהי' נגד משנה וגמ' דמבואר דאם תקבע וסת הדילוג כדינא בלי ספק דשוב אין חוששת לוסת החודש דשוויי' לכל דינא שתקבע בד' פעמים בדילוג כמו וסת החודש בג"פ וצ"ע. וא"ל לפ"ד קו' הרא"ש בפ"ק דנדה ותבדוק בתוך וסת אפילו ל"ק וסת כר"י דאולי ימשך כנ"ל ז"א כי עמש"ל סק"ו בזה בדברי אמו"ז הגז"ל:

ד **סעיף ד** עמ"ש אמו"ז הגז"ל בסק"י לתרץ סתירות הרא"ש מנדה לב"ק דשם כתב גבי נגיחות הלכה כרב ותוכן דבריו דבאמת ראוי לפסוק כרב דהלכה כמותו באיסור' רק כיון דוסתו' דרבנן פסקינן להקל כשמואל וסברה ישרה הוא וא"ל אי פסקינן כשמואל דצריך ג' דלוגי' איכא ג"כ חומר' דצריך לחוש לכמה מיני וסת וכדומה לפ"ד לעיל בקפ"ד צריך בדיקה לפני כל תשמיש ותשמיש משא"כ א"א דקבע' וסת כרב בב' דלוגי' א"צ לזה כלל ז"א דמ"מ איכא כמה קונת אי לא קבע' לענין עקירה וכדומה כמבואר בסעיף ב' וס"ד. אך לכאורה יש לעורר האיך מדמה הגמ' נגיחות שור לוסת אליבי' דשמואל דצריך ג' דלוגי' גבי וסת ה"ה בשור דלמא שמואל בעצמו מסופק בוסת אם די בב' דלוגים כרב רק להיות כי וסתות דרבנן מקיל לגבייהו ומצריך ג' דלוגים אבל גבי נגיחות דדאוריית' הוא מודה שמואל לרב דסגי בב' דלוגים ז"א הא שמואל לשיטתו אזיל וס"ל בנדה דף

ע"ז וסתות דאורייתא ובלא"ה אם באמת מסופק האיך יפסוק גבי שור לחומרא להוציא ממון מיד המוחזק מספק:

ה **סעיף ה** עמ"ש הגאון אמוז"ל בסק"ד על הש"ך בסקכ"ו דהעלה אם ראתה אשה ר"ח שבט אדר ניסן ואח"כ סירג' וראתה סיון ואח"כ אב דחשבינן ניסן לוסת הקבוע ואין כאן רק ב"פ לסירוג והק' ז"ל הא בגמ' דב"ק בעי' לי' שור נגח ה' ו' שבת שבת ושבת שבת קמיית' ליומא קמא שדינן ואייעד לכולא יומא או לשבת בתריית' שדינן ולא אייעד אלא לשבתות ועלתה בתיקו וכן הרמב"ם פ"ו מנ"מ כתב דהוא ספק וא"כ הדברים דומים בלי הבדל כלל וא"א בתיקו במלתא דרבנן ספיקא לקולא א"כ יש לילך לקולא לכל צד ולומר דקבעה וסת לסירוג ולא לחודש וא"צ לחוש אלא מב' לב' חדשים וכו' ע"ש וטרם אעלה אמרתי להתבונן אם יש נ"מ לדינא לדברי הש"ך דהחמיר ולדברי אמו"ז הגז"ל דהוכיח להקל כי לכאורה העיקר פלפול בהך נדון אשה שראתה שבט אדר ניסן ואח"כ סיון אב א"כ כל הספק אם הגיע לחודש אלול אי כדברי הש"ך דשדינן ניסן לוסת החודש א"כ אסור' אלול מכח וסת החודש דלא דלגה רק ב"פ וא"א כדברי אמוז"ל דשדינן ניסן לוסת הסירוג לקולא א"כ יהיה ר"ח מותרת אבל יותר לכאורה אין נ"מ דממנ"פ אם רואה באלול איגלאי מילתא דבוסת החודש קיימא דהא כל סברתו להתיר מכח ספק והשתא ע"י ראית אלול אתברר לנו דבוסת קמיית' קיימא דשכיח וכרוב נשים חזית וא"כ הספק רק על אלול ואף כי צעיר ישראל לימים ולחכמה ואיני כדאי להכניס ראשי בין שני הרים גדולים מ"מ לעצור במילין מי יכול אמרתי לכאורה כ"ע מודה דאסור' באלול דאף דאזלינן לקולא שקבעה וסת לסירוג כדברי אמו"ז הגז"ל דכבר הבאתי בס"ק הקודם דברי הרמב"ם בפ"ח מהא"ב דפסק דאף דוודאי תקבע וסת הדילוג דמ"מ חוששת לחודש הבא אולי תקבע וסת החודש ולעיל הק' הג' אמוז"ל על המחבר למה השמיט דעת הרמב"ם דכן הוא דעת התו' וא"א כמש"ל דרמב"ם איירי בספק קביעות וסת לדילג ולזה כ"ע מודה א"כ גם כאן דאיכא ספק' טובי ובאת להתיר רק מכח ספיק' לקולא פשיטא דצריך לחוש ופשיט' אם הרמב"ם איירי בוסת הדילוג גמור א"כ כאן דאיכא ספק טובי כ"ע מודה לדינא דרמב"ם ותוס' דאסור' לעולם בר"ח אלול הבא א"כ ברור דאסור' באלול הבא ובאלול אתברר לנו הספק אך באמת ק' על הש"ך מנ"מ אם שדינן ניסן לוסת החודש הקבוע או לא דהא לפ"ד הנ"ל ר"ח אלול לעולם אסורה לשמש ובהגיע תור אלול אתברר לנו הספק וא"ל אם לא שדינן ניסן לוסת החודש הקבוע ס"ל להש"ך דגם לוסת הסירוג לא שדינן רק הוי כאשה שאין לה וסת כלל וצריך בדיקה לפני תשמיש וכה"ג צריך לחוש להפלגה וכדומה חדא זה דוחק וחומר' יתיר' דהא ודאי אית לה וסת או חודש או דילוג

ובלא"ה בזה ודאי אזלינן לקולא ועוד לדברי הש"ך סקפ"ד דס"ל אפי' אשה שאין לה וסת תוך למ"ד הוי כאשה שיש לה וסת וא"צ בדיקה לבעלה ובלמ"ד נתברר לנו הספק כנ"ל וא"ל אף דאלול באסור' קיימא מחמת חשש דלמא תקבע וסת החודש מ"מ סמוך לוסתה מותרת ואינה אסורה רק אותה עונה ממש משא"כ אם אסורה מחמת וסת קבוע אסורה לשמש אפי' סמוך לוסתה הא מבואר לעיל בסקפ"ד שצריך לפרוש סמוך לוסת' אפי' לא ראתה רק פ"א ודוחק לחלק דכ"ז אם אותו ראיה מקדם אין לתלות כלל בוסת אחר אבל במקום ספק יוכל לומר שזה הראי' היה וסת דילוג ואף דניחוש אולי היה לקביעות אחר אז א"צ סמוך לוסתה לפרוש כיון דבלא"ה הוא רק דרבנן וספיק' לקולא זה דוחק גדול וצ"ל בדוחק דוודאי א"א כדעת הש"ך דהוי קבוע א"כ בעברה וסתה אסור לבוא עלי' בלי שאלת פי' כמבואר לעיל בסי' קפ"ד דלא כהרי"ף ורמב"ם דמתירין לבוא עלי' אפי' ישינה משא"כ אם הוא רק מחמת חשש כ"ע מודה לדינא דרמב"ם והרי"ף דמותר לבוא עלי' אפי' ישינה דהוי בכלל ס"ס אולי ניסן שדינן לוסת דילוג ואין זמנ' לראות ואת"ל לוסת חודש שדינן מ"מ אולי לא ראתה ומותרת וזה יהיה כוונת אמו"ז הגאון זצ"ל אבל בגוף הדין אין כאן נ"מ דבר"ח אלול ודאי אסורה דלמא לא נחוש בספק וסת דילוג מה שהרמב"ם ותוס' חוששין אפילו בלי ספק כלל ובהגיע תור אלול נתברר לנו הספק דודאי אם ראתה חזינן דוסת החודש קבעה לוסת ואם לא ראתה פשיטא דקבעה וסת לדילוג וצ"ל דכל ההפרש הוא אם בעלה צריך לשאול אותה או מותר לבוא עלי' בלי שאלת פי' כדעת הרי"ף והרמב"ם וזה יהי' כוונת הש"ך דכתב בפשיטות דניסן לוסת החודש שדינן וא"כ אסורה ותמה עליה הא הוא עלתה בתיקו וספיק' לקולא וא"כ א"צ לחוש רק מב' לב' חדשים וא"כ פשיטא דמותר לבוא עלי' בלי שאלת פי' בעברה עונת אלול אבל בגוף הדין דר"ח אלול אסור' לשמש גם אמוז"ל מודה זד"ג אף י"ל דאיכא נ"מ טובא בניהם לענין עקיר' ודאי אם לא ראתה בר"ח אלול הבע"ל מותרת מ"מ אם תראה אח"כ כ' תשרי ובר"ח תשרי לא ראתה לדעת הש"ך עדיין יש לה וסת קבוע לר"ח דהא לא עקרה עדיין ג"פ כסדרן ולדעת אמו"ז הגאון ז"ל א"צ עקיר' כלל לוסת החודש וצריך עקיר' ג"פ לוסת הסירוג דקבעה וצ"ע כי יש לדחות גם זה:

אמנם בגוף הקו' נראה להליץ בעד הגאון הש"ך דלכאורה קו' אמו"ז הגז"ל קשה ביותר על הגמ' ב"ק ותפשוט מסוגיא דנדה כי לכאורה דברי הש"ך מבוארים מגמ' וכאשר אבאר דאי' שם ב"ק דף ל"ד אבעי להו שור שנגח שבת שבת ושבת יום א' וב' מהו שבת בתריית' לשבת שדינן ואייעד לשבתות ולא לימי חול א"ד בתר שני ימים אחר שבת שדינן ואייעד לכולא יומא נגח בה' ובו' שבת שבת וכו' שבת קמיית' וכו' והנה לכאורה קשה הא הגמ'

מדמי נגיחות לפלוגת' דרב ושמואל בוסת והא אי' בנדה דף ס"ד אתיבי' היתה למודה לראות בט"ו ושינת' לט"ז וכו' שינת' לי"ז וכו' שינתה לי"ח הותרו כולן ואינו נאסרה אלא מי"ח ואילך וק' לרב א"ל רב למודה שאני ופי' רש"י ודאי למודה לראות בט"ו ראיות ט"ו שדינין לט"ו הקודמים כי קאמרינן אלא אם התחילה לראות או באשה שאין לה וסת עכ"ל א"כ לפ"ז אם ראתה אשה ב"פ בט"ו לחודש והיום ראתה בט"ו דקבעה בה וסת דא"צ יותר מג"פ ושינת' אח"כ לט"ז ואח"כ לי"ז מודה רב דצריך עוד דילוג לח"י כמבואר ברש"י דראי' ט"ו שדינן לוסת קבוע רק הוא אומר דסגי בב' דילוגים היינו אם התחילה לראות אבל לא אם תשליש היום בראי' ט"ו הזה לוסת קבוע א"כ מ"פ הגמ' גבי נגיחות נגח ה' ו' שבת שבת ושבת הא זה דומה לוסת ומודה רב דראי' ט"ו שדינן לוסת קבוע א"כ גם גבי נגיחות שדינן שבת קמיית' לנגיחות ה' ו' ואייעד לכולא יומא וק' ותפשוט וד"ל דאף אם זה הראי' ט"ו שהיא למודה לראות בהם הי' ג' לראית' לוסת קבוע לא שדינן ובריייתא דלמודה מיירי דראתה כבר ג"פ ורש"י לא חש וכתב רק דאנא קאמר' בתחילה ראי' וה"ה אם זה ראי' ט"ו היא פעם ג' מ"מ לא שדינן לראי' קמיית' ורש"י או או קאמר מלבד דזה דוחק כי לא מצינן במשנה רק כשתקבע ג"פ וק' הא לפעמים ל"ת עד שראתה ד"פ כנ"ל אף גם לכאורה מוכח דברייתא הכא דלמוד' ט"ו איירי דווקא עם הראי' שראה היום בט"ו קבעה ג"פ דאל"כ ק' לשמואל דס"ל דלעולם צריך ג"פ האי מתני' דתקשה לרב ק' ג"כ לשמואל דקתני היתה למודה לראות ט"ו ושינת' וק' טעמא דלמודה הא אינו למודה א"צ ג"פ וסגי בב"פ וקשי' לשמואל והלא זה סוגי' בכל הש"ס ויותר ק' להנך פוסקים כשמואל דצריך ג"פ כיון דתני כוותו שינת' לכ"א וכו' עיין בהרא"ש וק' הא אליבי' דרב נמי איירי בלמודה לראות בכ' א"כ גם כרב אתי' ואף די"ל כיון דסתם גמ' דחק' דייקא נמי דשבקינן וכו' זה דוחק ועיין בהה"מ פ"ח הנ"ל שכתב כיון דתני' כוותו וזה יוכל להיות גם כרב וביותר כיון דקתני דווקא למודה ובפרט הא הלכה כרב באיסור' וצ"ע) וע"ק האי למודה מאי למימרא אליבי' דשמואל הא בלא למוד' ג"כ צריך ג"פ לרב ניחא דאשמעינן דווקא למודה וא"ל דאשמעינן למודה כמו דמתרץ הגמ' על קו' דקארי לי' מ"ק לי' דה"א דעוקרת בתרתי הא זה מפורש במתני' דהכא דאין וסת נעקר עד שתקבענו וכו' ובאמת על סתם גמ' ג"כ ק' דמתרץ למודה אצטריך דה"א דעקרת' בב"פ הא זה מתני' מופרשת וא"ל דברייתא מפרש דברי המתני' הא זה כבר תנא לי' בברייתא שינתה וכו' וצ"ע. לכן י"ל דהכא איירי למודה דראתה מקדם ב"פ בט"ו והיות תשלש הוסת הקבוע ובחודש שלאחריו שינתה לט"ז וס"ל לרב ושמואל דשדינן זה הט"ו לוסת הקבוע וא"כ שפיר אשמעינן רבות' דלמוד' דה"א דשדינן זה הט"ו לוסת הדילג ולאחריו

כאבעי' הגמ' בב"ק גבי נגיחות כיון דרואים דדילג עוד פעמים אשמועינן דשדינן ראי' ט"ו לוסת הקבוע וצריך עוד ג"פ בין לרב ובין לשמואל וז"ש רב למודה שאני כיון דבחודש הזה שראתה בו לט"ו נקבע וסת קבוע הוי למודה ואינו מהמנין ופריך הגמ' ודקארי לי' וכו' הא זה הוי לי' למודה ומשני ה"א דעקרת' בב"פ דה"א דאינו דומה למתני' כיון דאיכא ספק לא שדינן ראי' ט"ו לוסת החודש אלא לדילג קמ"ל וא"ש ולפ"ז דברי הרש"י בדיוק נאמר' אנא קאמרינן דוקא בהתחילה לראות ודברי הש"ך על נכון כי דבריו נאמר' בפירוש בגמ' ולק"מ אך עדיין יהי' קו' הנ"ל על הגמ' בב"ק במ"ע ותפשוט מהכא לכן נראה לי בעיני הק' לתרץ דוודאי גבי וסת שפיר שדינן ראי' ט"ו לוסת החודש הקודם ולא לוסת הדילג דלמה נדחה וסת החודש דשכיח מפני וסת הדילוג דאינו שכיח אך גבי נגיחות בב' ימי חול י"ל מ"מ שדינן שבת לשארי שבתות דבלא"ה איכא סברא דשבת אינו מהמנין לימי חול כלל דאי' במתני' שם מועד לשבתות וכו' ופירש"י דשבת נח ממלאכתו וזחה דעתו משא"כ בחול והירושלמי כתב כיון דרואה בגד נקי ולבן ואיכא ג"כ סברה להיפך כיון דכבר נגח ב"פ בימי חול אך בב' ימים לא נעשה מועד וכיון דעבר' ימי חול ולא נגח וכמ"ש המהרש"א לשם דאיירי דראה בימי חול ולא נגח א"כ איגלא מילתא דלא אייעד לימי חול רק לשבתות ובודאי שבת קמיית' לא שדינן לימי חול הקודמי' אבל גבי וסת שדינן ראי' ט"ו לראי' ט"ו הקודמים חדא התם גבי אשה הא בלא"ה צריך להפסיק ולהמתין זמן מה לראות פעם ב' ומה לי אם תמתין למ"ד יום או ל"א יום ועוד התם ראי' ט"ו ראי' מעליא ואיכא לשדינן לוסת החודש כמו לוסת הדילג ומהכ"ת ידח' שכיח וכו' משא"כ הכא דאיכא סברא דראי' שבת אינו מהמנין כנ"ל ואינו דומה כלל לוסת בזה הענין ולק"מ וצדקו דברי הש"ך וק"ל:

ו **סעיף ו** עמ"ש אמ"ו הגז"ל בסקי"ז סברא ישרה לתרץ דברי הטור דפסק כאן כדברי הרמב"ן דאזלינן בתר סוף וסת כיון דיוכל לקבוע וסת החודש דשכיח משא"כ לעיל ע"ל באריכות וא"ל א"כ עדיין ק' כקו' הרא"ש בר"פ התינוקת ותבדוק בשעת וסת אפי' למ"ד אין קובעת וסת תוך וסת כדי לידע זמן המשכת וסת ז"א עד וסת שאינו שכיח לא חיישינן ולא תקנו ע"ז כלל:

סימן קצ

א **סעיף א' בש"ע ס"א** וחכמים גזרו וכו' עיין בט"ז סק"א דתי' על קו' הכ"מ דבכתם הוי ס"ס ספק מעלמא וכו' ואת"ל מגופ' דלמא מהצדדין וז"ל כיון דרוב דמנם ממקור אינו נכנס בכלל ס"ס כמ"ש תוס' בכתובות ד"ט עכ"ל והק' המ"י אף דרוב דמים באין

ממקור מ"מ רובם בהרגשה ע"ש ולכאורה אמרתי לדחות דס"ל באמת דאין זה רוב גמור רק רוב דרבנן אבל זה ליתא דא"כ אדרבא קושייתו במ"ע הרי מצטרף לס"ס כמ"ש תוס' בכתובות ד"ט הנ"ל. והנה הוכחת' לכאורה מהש"ך בסקפ"ז כהמ"י דהנה ס"ל בדברי המרדכי דרואה דם מחמת תשמיש שלא בשעת וסתה דתולה בדם צדדין משום חזקת אורח בזמנה בא וכ' דאנן לא סמכי' על דברי המרדכי להתיר וכונתו כיון דלא אלים הך חזקת אב"ב דקי"ל וסתות דרבנן וק' לשיטת הט"ז דזה רוב מעליא דאתא מהמקור לו יהי' וסתות דאורייתא האיך סמכינן על הך חזקת הא רוב דמים ממקור מתנגד להך חזק' ורובא וחזק' רובא עדיף ופשיטא ק' על דברי המרדכי דודאי גם הוא מודה דוסתות דרבנן כמבואר כמה פעמים במרדכי רק ס"ל דאלים הך חזק' וסמכינן עליו (ובאמת לשיטתו אזיל דס"ל אף דוסתות דרבנן מ"מ אם לא בדק' בשיעור וסת מחזיקינן לודאי ראתה דסמכינן בזה כוסתות דאורייתא ולעיל סוף סקפ"ז הבאתי לשונו באריכות) וק' הא רוב דמים ממקור מתנגד ואף דיש לדחוק ולומר דרוב רק דרבנן ובמקום חזקת אלימת' וגם איכא למיתלא במיעוך תשמיש דזהו הוי קצת כמכה כנראה מדברי הש"ך לא עשה כרוב זה ליתא כנ"ל וא"ל דחשיב זה גם כן רוב דאין רואין בשעת תשמיש דם מקור הא גם זה רוב דאינם רואים מחמת מיעוך תשמיש וצ"ע. אך גם ק' הא כנראה מדברי הש"ך לעיל יוכל לסמוך על המרדכי להקל לענין רואה דם מחמת תשמיש ולא לז' נקים כי הוא רק דרבנן וק' האיך סמכינן על הך חזקה כלל הא רוב דמים ממקור מתנגד ורובא עדיף מחזקה אך זה יש לדחות כדברינו הנ"ל דרוב רק דרבנן וחששו הרבה לעגן בנות ישראל והקילו והן אמרו אמנם אליבי' דש"ך המרדכי מתיר לגמרי כדמוכח מדבריו קו' הנ"ל במ"ע אע"כ צ"ל כהמ"י אך לכאורה ליתא לזה כי ודאי גבי תשמיש ליתא לסברת המ"י דהא הגמ' אוקי ארגישא ואימא הרגשת שמש הוא וקו' במ"ע (ובאמת על הט"ז אין כאן תימא דס"ל בסקפ"ז באמת כדעת הב"ח וד"מ דהמרדכי אינו מתיר כ"א בצירוף המכה וגבי מכה ליתא להך רובא דרוב באיך ממקור) אך י"ל כך דהנה באמת בגמ' די"ח הוכיח דרוב וקרוב הולכין אחר הרוב דהא עלי' קרוב ומ"מ אמרינן דם הנמצא בפרוזדר ספיקא טמא ונלך בתר קורבא דעליה אע"כ דהולכין אחר הרוב ורוב דמים ממקור אך אי איכא רוב גם גבי קורבא פשיטא דנלך אחר קורבא דהוא ג"כ דאורייתא כדכתיב והיה העיר הקרוב' וכו' וא"כ לפ"ז י"ל דהכא שפיר איכא רוב ג"כ דמהצדדין דהא איכא חזקת אורח בזמנה בא דרוב דמים באין ממקור מ"מ מיעוט הוא עכ"פ מצדדין ובסמוך מיעוט לחזק' אורח בזמנו בא איתרע לרוב' א"כ אוקי רובא לגבי רוב ופשיטא דנלך בתר קורב' דמוכח ושפיר פסק המרדכי להתיר האשה ולק"מ וא"ל דלא אזלינן בתר מיעוט וחזקת

לחומר' כמ"ש תוס' בבכורות ויבמות וכן הרא"ש בסוף יבמות י"ל הכא מודה כיון דאיכא קורבא דמוכח דהיא ג"כ בהדי' ויש לדחות ועיין תוס' דף י"ח ע"ש. אך לכאורה ליתא להנ"ל דא"כ ק' על המשנה למה דם הנמצא בפרוזדר טמא דרוב דמים באין ממקור הא איכא גבי קורבא ג"כ רוב דמיעוט הוא מעלי' עכ"פ וסמוך מיעוט לחזקה חזקת טהרה או חזקת דאורח בא בזמנו ואיתא לרוב' (ואף דנימא דהוא רק פלגא ופלגא מ"מ ק' ונלך בתר קורבא) והנה ודאי א"א דלא כש"ך דגם המרדכי אינו מתיר רק לבעלה ולא לגמרי כמ"ש בזה אמו"ז לעיל י"ל כך דהנה המהרש"א חולין בתוס' דף י"א הק' הא איכא חזקה ומיעוט מתנגד נגד הרוב ניזל בתר המיעוט וחזקה ותי' דזהו רק מדרבנן אבל מדאורייתא אזלינן בתר רובא אפי' נגד חזקה ומיעוט ועוד תי' גבי מיעוט' דל"ש ל"א בתר מיעוט וכ"כ הרא"ש שם א"כ י"ל דהגמ' רוצה להוכיח דמדאורייתא אזלינן בת"ר ומדאורייתא לא אזלינן בתר מיעוט אפי' במקום שחזק' מסייעו אך המרדכי איירי להתיר מחמת תשמיש וזו רק דרבנן א"כ שפיר ניזל בתר קורב' דמוכח כיון דאיכא מיעוט וחזקה בהדי' ושפיר התיר המרדכי דסמך אפי' להקל על הך סמוך מעוט' לחזקה כיון דאיכא קורב' דאורייתא כנ"ל. אך לשיטת הש"ך דס"ל דמרדכי מתיר אפי' לענין ז' נקים הקו' הנ"ל במ"ע אך י"ל כך דודאי המשנה איירי סתם ובכל גווני אפי' באשה שאין לה וסת כלל (וא"ל הא סתם משנה ר"מ ואליבי' ודאי ביש לה וסת איירי דלולי זה אסור' לשמש י"ל דיש לה וסת רק אינו קבוע פעם כה ופעם כה) או דיש לה רק אינו קבוע ועלולה תמיד לראות עד שהרמב"ם מצריך בדיק' לפני כל תשמיש וכו' ובזה אין כאן חזקה אורח בזמנו בא (וא"ל דחזקת טהרה יש לה כמבואר במשנה כל הנשים בחזקת טהרה אפי' אין לה וסת כלל י"ל הכא איתרע להך חזקה דהרי דם לפנינו) וא"כ שפיר הוכיח דרוב וקרוב הולכין אחר הרוב משא"כ המרדכי דמתיר הכל מטעם חזקת אורח בזמנו בא וא"כ איכא חזקה מעליא אורח בזמנו בא ומיעוט דשכיח מצדדין דאין זמנה לראות דם מקור ושפיר ניזל בתר קורב' כיון דחזקה ומיעוט בהדי' ואפי' מדאורייתא כתי' ב' של המהרש"א ולק"מ וד"ל. והנה לכאורה מצאתי ראיה לדברי המרדכי וכדעת הש"ך דהתיר לגמרי ובלא צירוף מכה כלל מהא דאי' במשנה הנ"ל דף י"ד לאח"ז פטורין מקרבן וטמאין מספק ובאמת לשון טמאין היינו דקאי גם אהאשה וק' הא האשה טמאה נדה ודאי דהא ראתה דם אע"כ דאיכא מ"מ ספק כיון דראתה מיד אחר תשמיש אולי מצדדין מחמת מיעוך תשמיש וא"כ דינא של המרדכי מוכרח ואף דנאמר במשנה דטמאה עכ"פ מספק ולשיטת המרדכי טהורה לגמרי ז"א הא מוקי להך משנה בשבועת בסמוך לוסתה ובזה מודה המרדכי כמ"ש אמו"ז הגז"ל לתרץ יתר קו' על המרדכי מהך משנה ע"ש וא"כ יהי'

דברי המרדכי מוכרחים להתיר אפי' בלי צירוף מכה. אך ממשנה אין כל כך ראי' די"ל דטמאין מספק קאי על שעת תשמיש ולענין לטמאה משכב ומישב אף שהוא דוחק אמנם מרש"י מוכח בבירור דהנה רש"י כתב שם בד"ה לאחר זמן וז"ל לאחר אותו יום טמאין מספק שניהם שבעת ימים ומיהו טומאת ספק היא לתלות ולא לשרוף וקשה למאוד בשלמא גבי בעל איכא ספק אולי לאחר תשמיש אבל גבי האשה למה לא יהי' טמאה שבעת ימים טומאת ודאי הא ודאי ראתה וצ"ל דס"ל כמרדכי דיוכל לתלות בדם צדדין ואף דהיא טמאה מ"מ אין שורפין עלי' קדשים והפי' טמאין מדוקדק וא"כ יש ראי' ברורה לכאורה לדעת המרדכי דודאי כיון דמצינו במשנה בסמוך לוסת' כדמוקי לי' בשבועת מ"מ אין שורפין עליו קדשים דאולי דם צדדים הוא א"כ היכא דיש לאשה וסת קבוע ושלא בסמוך לוסתה דאיכא חזקה שפיר סמך להתיר ודבריו מוכרחין וצ"ע אמנם לאחר העיון הטיב ראי' דליתא להנ"ל דקו' מעיקרא ליתא רק הטעם במשנה וברש"י דהיא ג"כ רק ספק נדה דהא הגמ' אוקי להך מתני' לקמן דף נ"ז ארגישה ואימר הרגשת מי רגלים היא א"כ איירי בלי הרגשה ואין טמאה מדאורייתא ובודאי לחד פי' לעיל סי' קפ"ג דלא הי' לה כלל הרגשה פשיטא לק"מ דשפיר היא טמאה רק מדרבנן אף גם לאידך פי' דהי' לה מ"מ רק ספק הרגשה ואין מחזיקנן לודאי הרגשה ולזאת פטורה מקרבן א"כ גם לענין שריפת קדשים אין מחזיקינן לודאי הרגשה ולא אסורה רק מדרבנן ולק"מ ואף שיש לפקפק קצת ע"ז מרש"י לקמן דף נ"ז דס"ל דטמאה מדרבנן דחייש דלמא ארגישה ול"א לולי זה ודאי טהורה קשה הא ע"כ אחר זמן בלי הרגשה כלל ואי דתולה בהרגשה מקדם ה"ל ספק הרגשה דאורייתא ועיין בתוס' יו"ט בפר"כ וכדומה שי"ל מ"מ האמת יורה דרכו שזה הטעם שהיא טמאה רק דרבנן ואין כאן ראי':

אמנם המרדכי ס"ל אפשר דלא כשמואל דצריך דוקא הרגשה וכאשר באמת הרא"ש והרי"ף השמיט הך דשמואל ואי שאין נ"מ לדידן דלעולם טמאה מ"מ איכא נפקא מיניה גבי ס"ס ואם כן תוכיח דינא שפיר כדברינו הנ"ל מהמשנה וכדומה וצ"ע:

שוב מצאתי לכאורה ראי' לדברי הט"ז וליתא לכאורה לדברי המ"י מהא דאי' בגמ' נדה דף י"ד והובא בש"ע לקמן בדקה בעד הבדוק לה וטחתה בירכה טמאה משום נדה וק' הא הוי ס"ס דלמא מעלמא בא על יריכה ואת"ל מאשה דלמא מצדדין וביותר ק' הא מבואר שם בדקה בעד שאינו בדוק והניח בקופס' טמא לרבי משום נדה והא ודאי ס"ס דלמא מקמאי ואת"ל ממנה דלמא מהצדדין וא"ל דספק אונס חד הא חזקה חזקת טהרה מסייע והיכא דחזקה מסייע אמרינן ספק אונס חד כמ"ש תוס' בכתובות ד"ט הנ"ל אלא עכצ"ל כדברי הט"ז כיון דממנה איכא רוב דמים באין ממקור ודברי הט"ז מוכרחין ודלא

כהמ"י ואפשר דז"א דשם מודה המ"י דהא איירי בבדיקה ואיכא ספק הרגשה אימר הרגשת עד הוא (וע"ל מ"ש) וכמ"ש רש"י דף ג' בנפק העד יצא משא"כ הט"ז כ' על כתם והשיג שפיר:

ב **סעיף ב** והנה לכאורה ק' לי קו' עצומה הן על תי' של הכ"מ דראה חכמים להחמיר בכתמים וכה"ג תי' של הט"ז הנ"ל כיון דרוב דמים באין ממקור אין נכנס זה בכלל ס"ס הא דאי' בגמ' דף ס' אשה שעשתה צרכיה ונמצא דם בספל ר"מ אומר אם יושבת וכו' עומדת טמאה דהדר מי רגלים למקום וכו' אבעי' להו איש ואשה עומדין מה לי אר"מ כי אמר ר"מ בחד ספיקא אבל בס"ס לא מטמא או דלמא ל"ש וכו' (ופרש"י ס"ס ספק דלמא מאיש ואת"ל מאשה דלא לאו ממקור ר"ל אומר היא היא ממאי מדלא קתני ר"מ ור"י מטהרין ור' יוחנן אמר בס"ס מודה ר"מ והא דלא קתני ר"מ ור"י איידי דסליק מר' יוסי פתח ר"י ע"ש הגמ' באריכות ולשיטת הט"ז דהאי ספק דלמא לאו מהמקור אינו נכנס בגדר ס"ס כיון דרוב דמים באים ממקור ק' א"כ מאי פריך הגמ' בס"ס מה לי אמר ר"מ הא אין כאן ס"ס כלל ופשיטא ק' אליבי' דר"י דקאמר מודה ר"מ דטהורה הא א"כ ס"ס כלל וכה"ג קשה אליבי' דר"ל דדייק מדלא קאמר ר"מ ור"י הא אין כאן ס"ס כלל (ובזה ל"ש תי' המ"י דרוב רואים בהרגשה הא מוקי לה בפ' הרואה כתם הך מתני' ארגישה ואימר הרגשת מי רגלים היא) וכה"ג קשה על תי' הכ"מ דחכמים ראה להחמיר גבי כתמים וקשה לר' יוחנן היאך קאמר דר"מ מודה לר"י גבי איש ואשה משום ס"ס וא"ל דס"ל רק משום נדה אבל משום כתם מודה א"כ א"צ לדוחק איידי דסליק מר"י פתח וכו' הא לר"מ יהי' טמאה עכ"פ משום כתם ור"י מטהר לגמרי ויהי' למטהר שני פרושים לר"י לגמרי ולר"מ רק משום נדה וכה"ג ק' לשיטתם על הברייתא דקתני בפירוש ר"י ור"מ מטהרין באיש ואשה וא"ל דאיכא רוב כנגדה דאין רוב נשים רואה דרך מי רגלים מ"מ קשה חדא הא גבי שארי ס"ס שמדאוריית' וודאי מותרין שאין כאן הרגשה כלל גבי כתמים מטמאים א"כ הכא דהי' ספק הרגשה דאוריית' כדמוקי לי' הך מתני' בפ' ה"כ ה"ל להחמיר ועוד הא באמת מצינן דר"מ מטמא בעומדת אף דהוא נגד הרוב כנ"ל אך מ"מ יש לדחות וצ"ע. אך לכאורה קשה בלא"ה לשיטת הש"ך דהקשה לעיל על הרמ"א בס"ק פ"ז ובס"ז ס"ק מ"ה דהוי כספק אונס חד דמה לי אי דם טהור או דם טמא הוא ומה לי אם מעלמא דטהורה או מצדדים וטהורה א"כ אף כאן ק' מה לי אם בא מהצדדים או מהאיש הא איכא עכ"פ ספק א אי דם מקור הוא או לא וא"כ מ"פ הגמ' בס"ס מה לי אמר ר"מ וכה"ג על ר"י וכה"ג על ר"ל כהנ"ל ומה שנ"ל בישובו הוא כך דבלא"ה צריך להבין מה פריך הגמ' בס"ס מה לי אר"מ הא זה כללא בכל הש"ס דס"ס מותר ובאמת זה

לכאורה יהי' ראי' קצת לדעת הרשב"א בב"ה דס"ס מותר הוא מכח רוב ופריך הגמ' שפיר לר"מ דלשיטתו דלא אזלינן בתר רוב רק חייש למעוטא אך לשיטת הרמב"ם דס"ל כיון דהספק מהתורה מותר גבי ס"ס לא החמירו חכמים ועיין בפר"ח בכללי ס"ס הקו' במ"ע) אך י"ל כך המשך הגמ' וודאי ס"ל להגמ' כדברינו הנ"ל על הש"ך דלא הוי ס"ס מעליא דהוא כספק אונס חד רק קו' הגמ' מ"מ שפיר דהא ע"כ המתני' איירי באשה שיש לה וסת דאי באין לה וסת אסורה לשמש אליבי' דר"מ א"כ ה"ל לאשה חזקת טהרה כמבואר במשנה כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן והיכא דאיכא חזקה בהדי' ואין חזקת מתנגד אמרינן ספק אונס חד כדמוכח מתו' בכתובות הנ"ל רק י"ל כיון דרוב דמים מאשה באי' ממקור מבטל לי' לחזקה ובפרט הכא דאיכא ספק הרגשה ורוב מעלי' הוא ועדיף מחזקה וא"כ נשאר רק הס"ס וזהו ספק אונס חד אך הקו' הגמ' לר"מ דלשיטתו אזיל דס"ל דלא אזלינן בתר רובא דחייש למעוטא וא"כ הרוב כמאן דליתא דמיא ונשאר החזקה וטהורה מכח ס"ס אף דהוי כספק חד כנ"ל או דלמא דר"מ בעינן ס"ס מעליא וקאמר ר"ל היא אף דחזקה מסייע מ"מ ס"ס מעלי' בעינן ור"י סבר דר"מ מודה לר"י דטהורה אף דהוי כספק אונס חד מ"מ כיון דחזקה מסייע ורוב כמאן דליתא לשיטתו ועיין בבכורת דר"י ס"ל כר"מ דחייש למעוטא ולפ"ז לק"מ על הכ"מ ועל ט"ז ועל הש"ך דכ"ז לר"מ לשיטתו דחייש למעוטא והרוב כמאן דליתא אבל לדידן דקיי"ל אזלינן בתר רובא באמת אין כאן ס"ס כלל או משום דהוא כספק אונס חד או כתי' הט"ז דהרוב מבטלים לי' לחזקה או כתי' הכ"מ דמ"מ ראהו חכמים להחמיר ולק"מ וק"ל. וא"ל דא"כ מאי פריך הגמ' לר"ש בס"ס הא ר"ש אזלינן בתר רובא וצ"ל דקו' הגמ' אי לאמר דחזקת דמים וכו' עדיף ואין נכנס בגדר ספק וכדמסיק א"כ כן האבעי' הש"ס דלמא ר"מ ס"ל בעומדת איכא חזקת דמים ויושבת טהורה משום דיש חזקה להיפך על שפת ספל ה"ל לאשכוחי ז"א דא"כ קשה ליתני ר"ש ור"מ מטמאי כקו' התוס' על ר"ל וא"ל התי' התוס' שם דא"א למיתני כן דיוכל למטעי בר"ש דמודה ביושבת כמש"ל ז"א הא בה"א מסופק אליבי' דר"ש ג"כ אי מודה לר"מ ביושב' כאשר מקשה בתר הכא וד"ל דב' מקשני' הן:

אך עדיין צריך להבין אליבי' דר"ל דס"ל אליבי' דר"מ דס"ס ג"כ אסור ואי דהוי כספק אונס חד הא אליבי' דר"מ דחייש למעוטא חזקה מסייע ונראה דבלא"ה ק' הא דאי' בגמ' לעיל דף י"ד בדקה בעד שאינו בדוק והניח בקופס' ולמחר מצא עליו דם רבי מטמא כר"מ משום נדה והכא קאי שם למסקנא דר"מ מטמא הכא משום נדה א"כ קשה מנ"ל אליבי' דר"מ דהיא היא דגם גבי ס"ס מטמא ר"מ משום נדה דלמא גבי ספק א' מטמא באמת משום נדה וגבי ס"ס מטמא רק משום כתם וא"כ ליתא לראייתו מדלא קתני בסיפא ר"י

ור"מ מטהרן דלא יוכל ללמוד כן דיהי' בהאי מטהר שני פרושים אליבי' דר"י לגמרי ואליבי' דר"מ רק משום נדה אבל טמאה מ"מ משום כתם (וד"ל דס"ל אליבי' דר"מ אם חשב ס"ס לטהר משום נדה אף טומאה כתם ל"ש גבי ז"א חדא י"ל דלאו ס"ס מעלי' הוא וכנ"ל או באמת אף דהוא ס"ס ראו חכמים להחמיר וכדעת הכ"מ באמת) וצ"ע. וארוויח לן בזה קו' התוס' בד"ה מדלא קתני וכו' וא"ת אדרבה מדלא קתני ר"מ ור"ש מטמא וכו' ותי' של תוס' אינם מובנים לי דתי' מדקא מסיק דחזקת דמים מאשה בא ומהא מסיק לקמן אפי' באיש ואשה יושבי' ור"מ מטהר ביושבת ע"ש וצ"ע דהא הגמ' לא דייק מזה דגבי יושבת מטמא ר"ש רק הביא ברייתא דכך ס"ל ר"ש אבל מהך דחזקת דמים מאשה לא יוכל לדייק רק הא דקאמר כיון דר"ש קאמר חזקת וכו' ל"ש יושבת וכו' היינו כיון דלר"ש זה הספק דלמא מאיש בא אין כאן ספק ויושבת אליבי' דר"ש ג"כ טמאה כמבואר להדי' בבריית' א"כ ה"ה איש ואשה אבל לר"מ כבר שמעינן מרישא דביושבת טהורה רק בעומדת מטמא וקו' התוס' במ"ע ליתני ר"ש ור"מ מטמא וידעינן דר"מ מטמאי' רק גבי עומדת מרישא. וד"ל דתי' תו' כך דעכ"פ א"א למיתני ר"מ ור"ש מטמאין דא"כ אתי למטעי ביושבת מודה לר"מ היכא דטהור' באיכא ס"ס דאין המשנה סומך על הברייתא ז"א דא"כ מאי פריך הגמ' לקמן ר"ש בס"ס מה לי אמר קשה ותפשט אליבי' דר"ל דע"כ מטמא דאל"כ קשה קו' התוס' ליתני ר"ש ור"מ מטמאי' וכדומה שיש לדחות אך לפ"ד הנ"ל דר"מ מטהר משום נדה ניחא דלא יוכל למיתני ר"מ ור"ש מטמאים דלר"ש טמא משום נדה ולר"מ טהורה משום נדה רק משום כתם ויהיה בהאי מטמאי ב' פרושים לר"ש משום נדה ולר"מ משום כתם לכן ק' ביותר (וד"ל דס"ל לר"ל כמ"ש תוס' ומהרש"א לעיל לשיטת ר"ח דהכא לענין כתם איתמר חדא זה דוחק ועוד א"כ קשה מנ"ל לר"ל להחמיר אליבי' דר"מ בס"ס אפילו א"א דהוי כספק אונס חד דאף לר"מ חזקת טהרה מסייע וכנ"ל היכא דבחד ספק מודה דטהור' מדאוריית' ואף דר"מ ס"ל כן גבי שארי כתמים דחכמים ראו להחמיר היינו היכא דליכא חזקה בהדי' דרוב דמים בהרגשה מבטל לי' להך חזקת טהר' אבל לר"מ קשה ובלא"ה ק' אי יהי' אליבי' דר"מ טמאה ? משום כתם א"כ מאי פריך הגמ' בפ' הרואה כתם משמואל דאמר עד שתרגיש מהך ר"מ דלמא טמאה משום כתם מודה שמואל כאשר באמת מתרץ בסוף מכח קו' אחרת וא"ל דהמקשין לא נחית לחלק קשה למה לא מתרץ כן ויש לדחות דהתם קאי אי אמרינן דהכא קאי לנדה) ומה שיש לי ליישב בדוחק גדול דר"ל הוכיח ע"כ ר"מ מטמא גבי ס"ס מחמת נדה דקאמר לעיל דרבי מטמא גבי עד שאינו בדוק כר"מ בהשתנה וק' גבי השתנה איכא רק חד ספק דלמא מהצדדים משא"כ גבי עד שאינו בדוק דאיכא ס"ס ספק מעלמא ואת"ל מגופא

אולי מהצדדי' וא"ל דהוי ספק אונס חד הא חזקת טהרה מסייע אע"כ דס"ל רמ"א אפי' בס"ס מטמא מחמת נדה דס"ס מעלי' בעינן ולק"מ:

סעיף ב שם בש"ע ואם הרגישה וכו' ובדקה וכו' טמאה דין זה הביא הב"י בשם תה"ד וז"ל נראה באשה שהרגישה שנפתח מקורה להוציא דם ובדקה אח"כ ולא מצאה כלום יש לטמאה דוודאי יצא טיפת דם דהרגשה סברא דאורייתא היא היכא דליכא למיתלא הרגשה במ"א וכדמוכח בפ' הר"כ דפריך אנמצא לאח"ז וכו' אי ארגישה אמאי פטורים מקרבן אלמא דסברא דאורייתא היא מדחייב עלי' קרבן וכיון דסברא דאורייתא היא הוי כלמ"ד וסתות דאוריית' דאפי' בדקה ומצאה טהורה טמאה עכ"ל והרמ"א בד"מ סי' קפ"ח כתב עליו וז"ל וצ"ע בגמ' לא קאמר דהרגשה דאורייתא אלא במצא כתם עם הרגשה אי דם במי רגלים אבל בלא מצא כלום לא מצינן שם דטמאה וגם לא נמצא בשום פוסק דס"ל כן עכ"ל:

והנה לפענ"ד א"ל דראית הת"ה על נכון מהא דפריך הגמ' אי דארגישה לאח"ז אמאי פטורי מקרבן והיינו חטאות דאשם תלוי אין כאן דתנ' דידן ס"ל בעינן שתי חתיכות כמבואר לעיל דף י"ד וכה"ג מבואר שם דלאח"ז איכא ספק אולי אח"כ ראתה וכיון דאיכא ספק היאך שייך חיוב קרבן הא א"ת אין כאן וא"כ מאי פריך הגמ' אמאי פטורים מקרבן וע"כ צ"ל דקו' הגמ' כך כיון דחזקה דאין הרגשה בלא דם א"כ כיון דארגישה בשעת תשמיש אמאי פטורין מקרבן הא ודאי הי' דם דאין הרגשה בלא דם וסוקלין על חזקה ושורפין קדשים על חזקה (ועיין בתוס' דף ס' ד"ה אימא וכו') ולפ"ז דם הנמצא אח"ז לא מעלה ולא מוריד דע"ז לא יוכל לחייב קרבן כלל כנ"ל רק על החזקה ולק"מ וק"ל:

אמנם אי קשי' הא קשי' דלמא לעולם יש הרגשה בלא דם רק קושי' הגמ' כך כיון דהשתא מצא דם ורוב רואים בהרגשה א"כ לאח"ז אמאי פטורים מקרבן היינו דאמרינן אחר תשמיש ראתה איך נתלה דראתה דם בלא הרגשה אחר תשמיש נגד הרוב הנ"ל וא"א דחייב קרבן על חזקה דאין הרגשה בלא דם פשיטא דמחייב על רוב הא רוב עדיף מחזקה ואין כאן ראיה לתה"ד דזה חזקה דאין הרגשה בלא דם מכח קו' הגמ' הנ"ל וצ"ע ואפשר דזה באמת כוונת הרמ"א אך לשונו לא משמע כן:

והנה לכאורה מוכח דקו' הגמ' סובב והולך מכח רוב כנ"ל דאי קו' הגמ' כאשר הבין התה"ד מכח חזקה דאין הרגשה בלא דם קשה הא הך מתני' דאותיום מוקי לי' בגמ' דשבועת דף י"ח בשמוך לוסתה והכא הקו' אליבי' דשמואל ושמואל ס"ל בדף ט"ז וסתו' דאורייתא ואם כן לשיטתו אלים הך חזקה דאורח בזמנה בא עד דאמרינן אפי' בדקה

ומצא טהורה טמא ואפילו ר"ז מודה אם לא בדקה בשיעור וסת רק אח"כ לעולם טמאה א"כ כל כמה דנוכל לתלות הראי' יותר סמוך לוסתה ודאי תולה דהא חזקה דאורייתא דיבא האורח בזמנה וסתה קבוע ממש ואין מקדים וא"כ הבעל יוכל להיות שהוא טהור וכ"ש דאין כאן חיוב קרבן דאמרינן ודאי ראתה לאחר תשמיש יותר סמוך לוסתה והשתא הוא דאתרע דהיא יותר סמוך לוסתה וזמנה לראות ואיכא הוכחה לזה ביותר כיון דלא מצא דם גם על עד שלו וכמ"ש תוס' לעיל דף י"ד סברא זו להיפך לפי' ר"ח ע"ש אע"כ דאף דזה חזקה אורח בזמנה בא מ"מ כיון דרוב רואים בהרגשה ורובא וחזקה רובא עדיף ופריך הגמ' שפיר כנ"ל מהכ"ת אמרינן דראתה אחר תשמיש נגד הרוב הנ"ל ואחר תשמיש בוודאי לא הרגישה דאל"כ פשיטא דאין תולה הדם לבשעת תשמיש ומשני אימר הרגשת שמש הוא ואין כאן רוב ומוקמינן על חזקה כנ"ל (ואף דבתוס' דיבמות משמע דסמוך לוסתה למ"ד וסתות דאוריית' אסור מדאוריית' ולפ"ד אדרבה אין מקדים כלל ז"א דאפשר מ"מ אסורה דחושש אולי מ"מ יקדם ובאמת אזהרה בעלמא הוא אבל לחייב עליו קרבן מהכ"ת ובזה אפשר מתורץ הרא"ש מיבמות לנדה כאשר הארכתי בו בסי' קפ"ד ע"ש ויש לדחות) ולפ"ז ליתא לראי' תה"ד וצ"ע. אך לכאורה ליתא להנ"ל דעדיין קשה מאי משני הגמ' אימר הרגשת שמש הוא מ"מ קשה הא עכ"פ איכא ספק הרגשה וכמ"ש התה"ד דהוי ספק הרגשה דאורייתא וקשה כיון דזה רוב דרואים בהרגשה וע"כ לאחר תשמיש לא הרגישה כלל כנ"ל א"כ איך לא נתלה דדם בא בשעת תשמיש והי' הרגשה מעליא ויהי' מחייב קרבן דאם מחייב קרבן על חזקה מכ"ש על רוב. אך באמת קו' זו ק' גם בלתי דברינו הנ"ל למה לא נתלה אותו ראי' להך ספק הרגשה ואמרינן דהוי הרגשה מעליא ואדרבה בלתי דרבינו הנ"ל אין כאן אפי' חזקה חזקת טהרה כנגדו דהא מוקי להך מתני' בסמוך לוסת' וזה יותר גרוע מאשה אין לה וסת כלל דהיא אסורה לשמש ואין כאן חזקת טהרה כלל. וד"ל על ספק הרגשה מ"מ לא מחייבין חטאות אף דרוב רואים בהרגשה מ"מ כיון דאיכ' חזקה כמש"ל כיון דלא נמצא גם על עד שלו משא"כ בוודאי הרגשה ז"א חדא מהכ"ת יפטור מקרבן על הך סברה ועוד דאף דאמרינן דמ"מ פטור מקרבן משום חבע"ז קשה למה היא יהי' טמאה רק מספק ובלא"ה יש לדחות וצ"ע:

אך בלתי דברי התה"ד דג"כ קשה לכאורה קושי' הנ"ל הא הרמב"ם כתב בפ"ט מא"ב ואם לא הרגשה ובדקה ומצאה דם בפרוזדר הרי זה שבא בחזקת הרגשה א"כ היאך משני אימר הרגשת שמש היא הא זה חזקה דדם בא בהרגשה ואחר תשמיש לא הרגישה ולמה לא אמרינן דהך הרגשה בשעת תשמיש היה הרגשת דם דהוא חזקה דבא בהרגשה וקו'

הגמ' במ"ע אמאי פטורה מקרבן דהא סוקלין על החזקה וא"ל דכבר פי' אמו"ז הגז"ל בסי' קפ"ג דרמב"ם כתב ובדקה ומצא היינו ע"י הכנסת עד דהוי ספק הרגשה וכאשר משני הגמ' הנ"ל אימר הרגשת עד הוא וא"כ י"ל דכבר ידע הגמ' דהכנסת עד הוי ספק הרגשה דהא כבר משני לי' כן אבל דיהיה הכנסת שמש ג"כ ספק לא אסיק המקשין וא"כ פריך הגמ' שפיר אמאי פטורה מקרבן למה לא נחזיק הדם בהרגשה מעליא בשעת תשמיש ומשני הגמ' אימר הרגשת שמש א"כ האי הרגשה בשעת תשמיש הוי ג"כ ספק הרגשה ומאי חזית דנתלה הראי' בהך ספק הרגשה בשעת תשמיש אי הרגשה מעליא או הרגשת שמש או דנתלה בספק הרגשה בבדיקות העד דג"כ ספק הרגשה אך ז"א עיין בהרמב"ם פ"ה מה' שגגות דהעתיק הך משנה כל השיעורים רק לקינוח ולא לבדיקה והקו' לכאורה במ"ע מאי משני הגמ' אימר הרגשת שמש הוא וכנ"ל וא"ל דרוב רואים בהרגשה אינו רוב גמור רק רוב לאפוקי מדברי ר"י כדאמר הגמ' לעיל דף י"ח זה דוחק ולפענ"ד יותר י"ל רוב זה מן רוב מ"ש תוס' דף ס' לחייב קרבן על ספק ע"ש. ומה נ"ל ליישב קצת בדוחק וזהו ראי' שקו' הגמ' קאי לשמואל לשיטתו דס"ל ו"ד א"כ הוא חזקה דהדם בא אחר תשמיש כיון דהוא יותר סמוך לוסתה כנ"ל דהנה כבר הבאתי ס"ק הקודם לחד תי' המהרש"א בחולין היכא דאיכא מיעוט' דשכיח אזלינן בתר מיעוט וחזקה נגד רוב וכן ס"ל הרא"ש שם ולפ"ז הא הכא איכא חזקה כנ"ל ומיעוט דרואי' בלא הרגשה איכא עכ"פ מעוטא דשכיח א"כ מתרץ הגמ' שפיר ולק"מ. וא"כ מוכח דהגמ' לשמואל פריך מכח רוב אבל א"א כת"ה דקו' הגמ' מכח חזקה וצ"ל דאין זה חזקה כלל שראתה אח"ז דעל שיעור וזמן מועט כזה לא אמרינן חזקה ואדרבה סמוך לוסת' כוסתה יחשב וכן משמע קצת בתוס' דיבמות הנ"ל הקו' במ"ע למה לא נתלה אותה ראי' לרוב דרואי' בהרגשה והי' הרגשת דם בשעת תשמיש ואין כאן חזקה דהא בסמוך לוסתה איירי ועוד הרי איתרע לחזקה דהרי דם לפניך וצ"ע. ומה שנ"ל בישובו בדוחק דס"ל לת"ה דסמוך לוסתה הוי כוסתות ממש כנ"ל א"כ א"צ כלל להרגשה דאמרינן ארגישה ולאו אדעתי' והיינו לאח"ז וכמש"ל אליבי' דב"ה בריש מכילתן כסבורה הרגשת מ"ר היא ועיין בתוס' הר"כ אף דלא הטילה מים ולק"מ (ובזה אפשר לתרץ גם קו' הש"ך דהביא אמו"ז הגז"ל על שמואל לשיטת הת"ה דס"ל וסתות דאוריית' בממנ"פ אי ארגישה אפי' וסתות ל"ד הא לעולם טמא ואי דלא ארגישה אינו טמאה ע"ש ולפי הנ"ל ניח' ובאמת זה ממש כדברי אמו"ז הגז"ל בחד תי' ע"ש). אך ז"א דכל סברת תוס' כסבור' הרגשת מי רגלים הא הכא ארגישה ודאי רק אנו תולין בהרגשת שמש והיאך אמרינן ב' קולת דהרגשה בשעת תשמיש הי' מחמת שמש ואחר תשמיש ארגישה ולאו אדעתי' ועוד הא תוס' כתבו דבין

תשמיש למציאות דם לא תלינן במ"ר ולאו אדעת' ועוד יהי' קשה היאך לומר דינו מהך קו' הגמ' הא הך מתני' אוקי הגמ' סמוך לוסתה ולפי דעתו יהי' כוסתה ממש ואז טמאה אפי' בלא הרגשה כלל ואפי' לא נמצא דם אליבי' דשמואל דס"ל וסתות דאוריית' משא"כ לדידן דקיי"ל וסתות דרבנן נכן הקו' במ"ע וצע"ג (ובלא"ה זה קשה בעיני הא הך מתני' מוקי בגמ' סמוך לוסת' ושמואל ס"ל וסתות דאוריית' ולשיטת תוס' ביבמות דאם ו"ד אסור בסמוך לוסתה ד"ת א"כ פשיטא פריך הגמ' שפיר אמאי פטורה מקרבן הא ראינו דראתה דם וסמוך לוסתה הוא והוא לשיטתו אזיל וס"ל ו"ד משא"כ לדידן דוסתות דרבנן ודעתו אפי' שלא בסמוך לוסתה אם לא בדוחק י"ל דאף דסמוך לוסתה אסור ד"ת מ"מ אין ע"ז חזקה אורח בזמנו בא וצ"ע:

והנה עוד רצוני להוכיח מהך סוגי' דלא כת"ה במחילת כבוד תורתו הקדושה דאי כדברו דאם מרגישה ולא מצא כלום ודאי טמאה דזה חזקה דאוריית' דאין הרגשה בלא דם א"כ למסקנא דאיירי דארגישה ואימר הרגשת שמש היא עכ"פ איכא ספק הרגשה ויהי' הפי' איך שיהי' וכמ"ש בעצמו בפסקיו מ"ז דהוי ספק הרגשה דאוריית' א"כ אם וודאי הרגישה טמאה ודאי דחזקה אלימת' דהי' דם ונאבד א"כ גבי ספק הרגשה יהי' ג"כ טמאה מספק דהא ספק דאורייתא לחומר' א"כ למה קתני בסיפא נמצא לאח"ז טמאה מספק ה"ל לאשמועינן אם הרגשה בשעת תשמיש אפי' לא נמצא כלל טמאה מספק דספק הרגשה טמאה וא"ל דבאמת א"צ למצוא דם אם ימצא דם אח"כ נזכרת שהי' מרגיש בשעת תשמיש א"כ לא הניח בת לא"א כי תמיד יהי' חושש אולי מרגישה בשעת תשמיש ואין לך לבו נוקפו ופורש יותר מזה וצ"ע. וא"ל דלכך קתני במשנה לאח"ז דלא תימא הואיל דריעות' דדם לפנינו דיהי' כוודאי מחייבין בקרבן קמ"ל דאפ"ה לא הוי רק ספק ז"א דבלא"ה כבר אשמועינן מריש' דמצריך דווק' לענין חיוב קרבן וטומאה בתוך השיעור ויש ליישב בדוחק כיון דזה אם הרגישה טמאה רק מכח חזקה אין הרגשה בלא דם וא"כ בספק הרגשה לאו כלום היא אך מת"ה משמע דהוי ספק הרגשה דאורייתא אפילו בלא דם וכן הוכחתו לדינא אמנם באמת יפה עלה ברוח אמו"ז הגז"ל בסקפ"ג לפרש אליבי' דת"ה הפי' אימר הרגשת שמש היא דאמת לא הרגישה כלל רק היא חושבת שהרגישה ולק"מ. אך הא קשה הא דמשני אימר הרגשה שמש למה התני במתני' וטמאים מספק הא אי' לעיל די"ד בדקה בעד הבדוק לה וטחתה בירכה ולמחר מצא עליו דם אמר שמואל טמאה נדה ופירש"י טומאה ודאי וכבר הק' בסקפ"ג ממנ"פ אי בהרגשה בלא"ה טמאה לת"ה אי שלא בהרגשה טהורה אליבי' דשמואל ותרצתי דהכנסת עד או שמש הוי ספק הרגשה וכו' אך קשה היכא דמצא דם ואיכא אפי' ספק דלמא מעלמ'

בא בירכה כמו שמבואר שם ברש"י אמרינן דמגופו והא הוי רק ספק הרגשה עד או שמש וטמאה ודאי א"כ קשה הכא דמצא דם לאח"ז ברור הוא דמגופ' והי' ג"כ ספק הרגשה למה יהי' האשה טמאה רק מספק כמ"ש רש"י במתני' דשניהם רק לתלות ולא ודאי כמ"ש שמואל לעיל ואדרבה כאן הוא סמוך לוסתה אעכצ"ל דהכא כיון דאי אמרינן דראתה לאחר תשמיש מסייע לחזקה ביותר סמוך לוסתה וחזקה אורח ב"ב והשתא הוא דאתרע משא"כ לעיל אף דהוא שלא בסמוך לוסתה ובחזקת טהרה עומדת מ"מ כיון דדם לפנינו איתרע להך חזקה משא"כ הכא אדרבה החזקה מתנגד דאמרינן לאח"ז ראתה דהוא יותר סמוך לוסתה וקו' והפי' מבואר וצ"ע:

ג **סעיף ג** עיין בדברי אמו"ז הגז"ל בסק"ז וי"ב על הרא"ש דכתב על הברייתי' שאמרה על בשרה ספק טמא ספק טהור וכו' ול"ק ספיק' טמא משמע לאורוי דבר חדש והק' למה ל"ק על חלוקה ספיק' טהור ותי' שם ובנו יסודת רבי' ע"ז וצריך להבין דלכאורה י"ל לשיטת רשב"א דס"ל עד שאינו בדוק היינו דלא הי' לו מעולם בדיקה אבל אם בדקה והניח במקום מוצנע ה"ל כעד הבדוק והרמב"ן חולק וס"ל אף שהיה בדיקה פ"א ל"מ א"כ י"ל דברייתא איירי שהי' פ"א בדיקה והניח במקום מוצנע והיינו שכבס ישראלית וליתא קמן לשאלוהו ה"א דהיא טמאה דהוי כמו בדוק אשמועינן דזהו מיקרי אינו בדוק וטהור' ואין ראיה מהך קו' כלל להוכחתו שם ז"א דודאי גבי כתם כ"ע מודה לדברי הרשב"א וכמ"ש הגאון המחבר ז"ל לקמן ועוד בלא"ה ליתא דהרא"ש כתב דלפי מה דאוקמינן בגמ' בעברה בשש"ט קמ"ל יתירה דאפי' בתרתי לריעות' דאפי' עברה בשוק ש"ט וגם מצא רק טיפין טיפין קמ"ל אפ"ה ס' טמא משא"כ בחלוקה צ"ל רבות' דאפי' בתרתי לריעותא אפ"ה טהור ולפ"ד הנ"ל אדרבה אי חלוקה הוי בדוק שפיר ואפ"ה טהור הוי רבות' טפי:

ד **סעיף ד** עמ"ש אמו"ז הגז"ל סקי"ח דה"ק כאן חוכך המחבר להחמיר כשיטת ר"ח ובסקצ"א סתם בהשתנה דטהורה לגמרי ובגמ' מדמי זל"ז וצ"ע וא"ל דס"ל כהראב"ד דגבי עד ש"ב יותר חמור מהשתנה דא"כ ק' מאי פריך הגמ' לעיל כשטימ' ר"מ משום כתם טימא הא עד שאינו בדוק חמור וראוי הכא לטמא משום נדה ע"ש ובאמת הוא קו' התוס' על ר"ח דף י"ד ד"ה ור"י ע"ש ולפענ"ד הקלושה אפשר לתרץ דלכאורה ק' למה יהי' כאן גבי עד שאינו בדוק חמור הא כאן איכא ס"ס ספק מעלמא אף דל"ש מ"מ עכ"פ נכנס בגדר ספק ואת"ל מגופ' דלמא מצדדים אך י"ל או כתי' הט"ז כיון דרוב דמים ממקור אינו נכנס בגדר ס"ס הך ספק מצדדים או כתי' הכ"מ דמ"מ ראה להחמיר ולפ"ז לר"י שפיר י"ל כסברת הראב"ד דחמיר גבי עד כמ"ש התוס' אך מ"מ פריך שפיר אליבי'

דר"מ אי ס"ל גבי השתנה דטימא רק משום כתם א"כ הכא גבי עד די לנו שמחמירין לטמאה ג"כ משום כתם דהא איכא ס"ס כנ"ל וא"ל דספק מצדדין אינו נכנס בגדר הספק דרוב דמים ממקור הא ר"מ לשיטתו אזיל וס"ל דחייש למעוט' ולא אזלינן בתר רובא א"כ הוי ס"ס מעלי' ודאי שאמרינן דדמים להשתנ' והיינו בצירוף סברת הראב"ד דמעלמ' לא שכיח אמנם אם ר"מ מטמא שם משום נדה ה"ה הכא והיינו הכל בצירוף סברת הראב"ד אמנם לדידן ואליבי' דר"י דלא חייש למעוט' א"כ בלי סברת הראב"ד ג"כ דמים העד להשתנה דאין כאן ס"ס כיון דרוב דמים ממקור מבטל להאי ספק ובצירוף סברת הראב"ד (כאשר מוכרח לומר כן אליבי' דר"מ דלולי כן ק' אליבי' למה עד דמי' להשתנה הא גבי עד איכא ס"ס וגבי ס"ס מודה ר"מ לר"י שם כדאמר רבי יוחנן שם וכאשר מפורש כך בבריית' אע"כ כדברי הראב"ד כיון דל"ש חמור ומדר"מ נשמע לדידן א"כ חמור גבי עד שאינו בדוק ולק"מ קו' אמו"ז הגז"ל על הראב"ד ועיין בהר"ן פ' רא"ד בשבת ובכ"מ פ"ג מה' מילה דהבי' עוד הרבה מקומות דס"ל לברור דרבי יוסי לא חייש למעוטי והתוס' דהקשה כקו' אמו"ז הגז"ל דף י"ד הנ"ל לפענ"ד לשיטתו אזיל כי עיין בתוס' ביבמות ס"ז נסתפק אליבי' דר"י אי ס"ל חייש למעוט' או לא ובנדה ל"ב ד"ה ר"מ מחלט דר"י ס"ל דחייש למעוט' ולית' לתירוצינו הנ"ל. עכ"פ אנן ודאי דקיי"ל דלא חיישינן למעוט' שפיר העתיק המחבר כאן לחומר' דס"ל כן כסברת הראב"ד כדמוכח אליבי' דר"מ ומדר"מ נשמע לדידן ולק"מ וא"ל דר"מ חייש למעוט' רק לחומר' ולא לקול' ז"א עיין בהרא"ש פי' בתר' דיבמות ובתוס' חולין דף פ"ו ובתוס' נדה דף י"ח דר"מ ס"ל בין לקולא ובין לחומר' ובפרט א"א דר"מ חייש למעוט' מדאוריית' ע"ש. ודע כי תמצא בדברי אמו"ז הגז"ל בהך ס"ק הנ"ל לפעמים איזה תיבות בתוך חצי לבנה זה היתי מוסף בדברי קדשו כי הי' מקצר עד שהי' קשה בהבנה לפענ"ד:

ה **סעיף ה** עמ"ש אמו"ז הגז"ל בסקי"ט על הש"ך ס"ק מ"ה בדברי של טעם ובאיזה דברים צריך להתבונן דמ"ש וז"ל וע"ק לרבי דס"ל ודאי טמא ש"מ דמעלמ' אתא אף שהוא עד בלתי בדוק דחזקה מגופ' קאתא דוח' כל ספק וכו' ע"ש ולפענ"ד לכאורה קשה לדבריו הא רבי מטמא כר"מ בהשתנה ואלו ר"מ גופא ס"ל במ"ר דעומדת טמא' דחזקה הוא ממקור מ"מ בס"ס מודה לר"י כמבואר בבריית' להדי' וא"ל דס"ל רק מטהר משום נדה בבריית' אבל מ"מ מטמא משום כתם הא קתני ר"מ ור"י מטהרין ויהי' בהאי מטהר שני פירושים וכה"ג מוכח מר"י דס"ל כהך בריית' דר"מ מודה לר"י בס"ס והיינו ע"כ לגמרי דאל"כ מאי צריך לדחוק איידי דסליק מר"י פתח וכו' הא בלא"ה א"א למתני ר"מ ור"י מטהרין דלר"י יהיה טהורה לגמרי ולר"מ רק משום כתם וצ"ע לכאורה. אך י"ל דהקשה

על הש"ך מכח ממנ"פ דהוא דוחק דברי הב"י דמרש"י אין ראיה דאף דהוא ס"ס האי דיהי' טהור לרבי משום נדה אבל מ"מ משום כתם עכ"פ טמאה וקשה הא רבי ס"ל כר"מ בהשתנה ור"מ מטהר גבי ס"ס ע"כ לגמרי דהא קתני בבריית' ר"מ ור"י מטהרין וע"כ ר"י מטהר לגמרי וה"ה ר"מ דלא יהי' בהך מטהר ב' פרושים וכן ר"י דמשני איידי דפתח ע"כ ס"ל כן כנ"ל וצ"ל דהש"ך לא ס"ל כן והקשה שפיר וא"ל דגבי עד מ"מ חמיר כסברת הראב"ד ז"א חדא הא רש"י ותוס' לא ס"ל כן כדדחי תוס' ועוד כבר כתבתי לעיל אליבי' דר"מ צ"ל כסברת הראב"ד דלהיות דמי' עד שא"ב להשתנה אבל לא להחמיר כנ"ל:

ו **סעיף ו** עמ"ש אמוז"ל הגז"ל סקכ"א לתרץ קו' האחרונים בדיקה ראשונה ל"ל ותוכן דבריו דק' כאן לפי דקיי"ל דאין נאמן כשאין בידו במקום דל"ש שתיקה כהודאה דמי' או במקום דלא ה"ל למידע ע"ש ולכאורה צריך להבין הא מקור הדין דש"ע נובע מרמב"ם ורשב"א כנרשם ועיין בתשובת הרשב"א סי' שע"ו שכתב בפירוש אם חבירו שותק משום דלא נודע בירור הדבר הוי כהודאה ונאמנות וכ"פ הרמב"ם בפ"ט דנזירות אם נסתפק הרי זה מביא קרבן א"כ כאן דנסתפק' בדבר אם הי' חלוק נקי ולא נודעת לה א"כ פשיט' היא טמא ולק"מ אך ז"א דעיין בב"י שהבי' דברי הרשב"א אין הלשון כמו שהבי' בש"ע ובכיון שינ' הלשון ע"ש וכה"ג לא קשה דלמא היא מאמין לחברת' בלבה א"כ שפיר טמאה כמ"ש הרמ"א סי' קכ"ז ז"א דוודאי כתם לא יהי' חמור מיי"נ ולק"מ. אך לכאורה קשה הא נשים פסולי עדות ז"א כיון דהתורה האמינת' לאשה ואפי' על חברתה נאמנות דחרשת ושוטה וסומא בודקת ומראה לחברת' א"כ פשיט' נאמנות גם לזה וכבר כתב הש"ך לעיל היכא דהתורה המנהו לעד נאמן כב' וה"ה אשה הרי היא כשני' ולק"מ:

סימן קצא

א **סעיף א** וי"א וכו' אבל אם שותת וכו' ובעומדת כ"ע טמא זהו דעת הרא"ש והטור ולכאורה קשה לי הא בלא"ה יש להבין בגמ' דפריך בדף נ"ו על שמואל דאמר עד שתרגיש מהך ר"מ אם עומדת וכו' יושבת טהורה ממנ"פ אי דארגישה וכו' וק' מאי פריך מר"מ הא שמואל אמר בפירוש הלכה כר"י וא"ל דקו' מר"מ גופה דוודאי לא יפלוג על הקרא בבשרה ז"א דאדרבה הא הגמ' פריך על שמואל שם הא צריך בבשרה ולא בשפיר ומשני תרתי ש"מ וזה דוקא ללמוד תרתי בלי משמעות ויתר כלל א"כ וודאי דלא פריך להיפך על ר"מ וצ"ל בדוחק דקו' הגמ' משמואל אף דהוא קיי"ל כר"י מ"מ כתני אמר' לשמעת' וקשה לדברי הרא"ש למה לא פריך יותר על שמואל מר"י גופי' דמודה גבי עומדת ומזנקת וצ"ע וכה"ג קשה לי על דברי הש"ך דס"ל דר"י מודה לכתחילה דאסור א"כ יש להקשות

יותר וד"ל כיון דאינו קאמר בפירוש הא כך יהי' אליבי' דאמת וצ"ע וא"ל דאף אליבי' דש"ך וכפי' ר"ת דמתחילה אסור ר"י וכה"ג לשיטת הרא"ש דמודה בעומדת ומקלחות לר"מ היינו רק מדרבנן ק' הא בה"א לא נחית לחלק אליבי' דשמואל בין טומאה דרבנן ודאוריית' וצ"ע:

ב **סעיף ב** עמ"ש אמו"ז הגז"ל סק"ד על הש"ך שכתב סק"ז דלמה צריד דוקא וסת וקו' וכי לעולם ל"ת לא שייך דטמאה ברואה וכו' ולכן מפרש דגם מהרי"ל מיירי באשה שלא ראתה וסתה כ"א ע"י מי רגלים והקשה הוא ז"ל דא"כ דאשה זו רואה דם מקור במי רגלים וא"כ איך התיר מהרי"ל אפי' אין לה וסת קבוע רק שדרכה תמיד מבלי להקדים ד"מ מכ' לכ' אף שלפעמים רואה כ"א או כ"ג וקשה הא וסת אין לה שנימא בי' חזקה אורח בזמנו בא וא"כ אם לאחר הפלגה יו"ד ימים ראתה במ"ר מאין היתר לטהרה כיון שברור שרואה דם מהמקור תוך מ"ר וכו' ואין להקשות הא מבואר לעיל סי' קפ"ו דאם אין דרכה להקדים מכ' אף שלפעמים מאחרת לכ"א כ"ב מ"מ עד כ' כאשה שיש לה וסת חשבינן ז"א ודאי אם ראתה לאחר כ' בלי מ"ר חשבינן לוסת אבל הך אשה שרואה תמיד עם מ"ר וגם לאחר כ' אין לה קבע פעמים מאחרת וכו' א"כ קשה ונימא שתקבע וסת באותו הראי' שראתה ביו"ד יום להפלגה כיון דראתה ג"פ כדרכה לראות דמי וסתה עם מי רגלים והאיך שייך לומר חזקה הא חזינן שאין דרכה לראות כשארי נשים רק עם מ"ר ונכון ופשוט:

סימן קצג

עיין בדברי אמו"ז הגז"ל דתי' קו' הב"ש בא"ה הא הטור פסק כרש"י דבוגרת יש לה דמים רק פ"פ א"כ מה רבות' יש בבוגרת דס"ל דמיעוט דבוגרת ל"ל טענת דמים ג"כ רק לענין כתובה פשיט' במקום דהבעל מוחזק דאזלינן בתר' וכו' ומיעוט דבקיאי' בהטי' וסמוך אהדדי וכו' ע"ל באריכות. וא"ל הא גבי כתובה ג"כ שייך זה המיעוט דאין בקיאי' בהטי' עד שכתב הרמב"ם וכן הטור דכך אומר לו שמא הטית' או שמא בעל בדוחק וכדומה ז"א דא"כ עדיין תטענה בתולה אני וכדאי' בכתובת דף ו' שושבני' ומפה שמה כו' ע"ש ודוקא בפ"פ ודמים אין להם כפרש"י או ר"ח היא לא ידעה מפ"פ וכדאי' בגמ' דף י' ועיין תוס' ד"ה לא דקטען טענת דמים ולק"מ. וגם אין להקשו' הא איכא ס"ס שמא לית לה בתולה ושמא תחתיו ושמא אינו תחתיו דמהני לענין כתובה אמנם באמת זה בלא"ה קשה על הרמב"ם והרא"ש וטור דס"ל פעמים א"ל דם א"כ האיך יכולים להפסיד כתוב' הא איכא ס"ס וד"ל כיון דזה רוב דאין לבוגרת בתולה הא אין הולכין בממון אחר רוב

וד"ל כיון דגם איכא חזקת ממון בהד' הולכין אחר הרוב הא הכא איכא חזקה חזקת כשרות מתנגדת אך ז"א עיין בתוס' ישינים בכתובת דף ט' בפסק' או למיתב לה וכו' ותמצא דליתא להנ"ל:

ובאמת על קושי' הגאון ב"ש אפשר לתרץ בד"א ובסגנון של אמו"ז הגז"נ דודאי איכא בוגרת דאין להם דם וקשה למה תפסיד כתובת' הא איכא ס"ס דלמא לית לה דם ואת"ל דיש לבוגרת בתולה אולי מ"ע היא וחזקת כשרות מסייע אך כבר הקשו תוס' דף ט' ותי' כיון דהיא לא טוענת כך ע"ש א"כ י"ל כ"ז התם שפיר לא הוי ס"ס מדלא טוענת כך משא"כ הכא ה"א דהוי ס"ס ומותרת עוד לבעול ולזאת כתב צריך לפרוש ופשוט:

סימן קצו

א **ס"א בש"ע ס"י** וחושבי' ד"ז לדיעבד עמ"ש הגז"ל בסק"ד לתרץ תו' הש"ך סשע"ה למה גבי אבילות לא עלה אותו יום ולפענ"ד א"ל דכאן אם אנו מחמירין לשויא לילה לפעמים ג"כ קולא דמבואר סקפ"ט אשה קבעת וסת בג"פ ואינו חוששת יותר עד שתעקר ג"פ וכל כתמים תול' להקל וכן אם עקר' ג"פ תו אין חוששת ומבואר דצ"ל דוקא בעונ' א' שוי' או ביום או בלילה וא"כ אם אשה רואה ב"פ בלילה בכ' לחודש ובג' ראתה ביו"ט בעוד יום גדול אחר שהתפלל קהל ערבית א"כ אם חושבים ללילה אשה זו קובעת בי' וסת וא"צ לחוש לשום וסת אחר וכה"ג אם קובעת וסת ביום ועקרתה בב"פ בלילה ופ"ג ראתה ביום אחר שהתפלה ערבית אם חושבים אותו לילה הוי עקיר' ומותרת אפי' באותו עונה שהיתה למודה מקדם דעקרתי' כדינא ויהי' בדבר זה קולא גדולה ולזאת חושבים אותו ליום כי באמת עוד יום גדול משא"כ באבילת שפיר מחמירין כי לא נפק מני' קולא וק"ל ויש לדחות דגם גבי אבילת שייך קולא לענין שמוע' רחוקה דאי לילה הוא הוי לאחר ל' יום:

ב **סעיף א בש"ע ס"א בהג"ה** מאחר דהקהל כבר עשו אותו לילה ויש לענ"ד סמך מהא דא"ר יהודא במשנה שצריך שתבדוק מן מנחה ולמעלה וכבר תמה הב"י דעוד היום גדול ב' שעות וחצי ומה זה שיעור גדול מופלג מלילה דנקט אמנם ר' יהודא לטעמיה דס"ל מנחה עד פלג מנחה ועי' בר"י לברכות דס"ל דמשם דינו כלילה לכל דבר וא"כ לא מועיל אז הפסק טהרה ולכך נתן זמן מן מנחה ולמעלה ולפ"ז כבר אמרו בברכות דלא אתמר הלכת' אי כר"י אי כרבנן דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד א"כ הקהל שהתפללו מערב מבעוד יום תפסו לעיקר כר"י דהיא לילה א"כ איך תפסיק בטהרה מה דלר"י לא מהני ודו"ק:

ג **סעיף ב שם בהג"ה** אפי' עשו קהל שבת עי' ש"ך ס"ק ד' דדייק מהאגור שכתב כ"ד שעות דאפילו להמקילי' היינו עד כ"ד שעות וא"כ כשהיום גדול כ"כ חשבינן יום ולילה שוין וכו' עכ"ל ולא הבנתי כוונתו דאם נתכוון בקיץ בהיום גדול לאחר שעה ששי' הוא כלילה הוא מפריז על המדה דעוד היום גדול ואגור מבי' ראיה מספירות מומר ושם נהפך דיהי' היום גדול אפי' כ' שעות מ"מ אינו מוני' רק בלילה מצאת הכוכבים והאגור כתב כ"ד שעות ולא כתב י"ב שעות דאז הי' מקום לומר שלא נתכוון לזמני' אבל כ"ד שעות כתב ואם היום ארוך הלילה קצרה ומעולם אין בלילה ויום יותר מכ"ד שעות הן בחורף הן בקיץ כי מה שהיום קצר הלילה ארוך ומה שהלילה קצר היום ארוך סוף כל סוף הם כ"ד שעות ולכך נתן אגור כ"ד שעות וא"כ פשיטא שהוא עד סוף היום ודברי הש"ך תמוהי':

ד **סעיף ג בש"ע שם בהג"ה** וחושבים דבר זה לדעבד ומה שלקמן בסי' שע"ה סתם מחבר ורמ"א לא הגיה דאין למנות בכלל ז' עמ"ש ש"ך שם ועי"ל דכאן אם מחמירן לשויא לילה הוא חומר' דאתא לידי קולא לא מבעי' בזמן התלמוד קודם חומר' דר"ז דאם ביום ג' לזיבת' לא ראתה רק אחר ערבית א"כ אם אתה תחשבהו ללילה אין כאן זבה גדולה ושומרת יום כנגד יום משא"כ אם הוא יום הרי ראתה ג' ימים רצופים והרי היא זבה גדולה וא"כ הדין לא זז ממקומו וגם י"ל אף לדידן אם ראתה דם ויש לתלות במכה אם מחשיב לילה הרי הוחזקה לג' ימים שלא ראתה ותולה משא"כ אם חושבו יום הרי לא החזיקה שפסקה לראות ג' ימים ואסורה ולכך לא מחמירין דחומר' קולא הוא ודו"ק:

ה **סעיף ד בש"ע ס"י** הז' נקי' צריך שתהי' רצופים וכו' והק' הט"ז הא לאחר חומר' דר"ז אין נ"מ בזה אם סותרת או לא ונראה דנ"מ אם נמשך ספירת ז' נקים דזוב תוך דם טוהר דלספירת ז' נקיים דזבה לא מהני דם טוהר דנקי' לגמרי בעינן כמ"ש הט"ז וכמש"ל בסי' קצ"ד משא"כ אם אמרי' דאינה סותרת רק דהוי לי' ראי' חדשה הא הוא דם טוהר ופשוט ואף דנהיגין מבלי לבעול על דם טוהר מ"מ הלא הרבה דינים דיש נ"מ אם אסורה מדינא או מחמת מנהג וכן לענין לתלות בה כמבואר לעיל סי' ק"ץ:

ו **סעיף ה שם בהג"ה** י"א בג' ימים ראשונים אני תמה בגוף הדין הזה הלא מבואר בגמ' דאם בדקה עצמה בב' לראי' ולא מצאה דם ושוב לא בדקה עד יום ח' ומצאה טמאה אין מטמאין למפרע דאמרי' אוקמינן בחזקת טהרה והא לא הוחזקה ג' ימים שפוסקת ש"מ דבבדיקה פ"א ולא מצאה הוחזקה ועוד א"כ אתה מחזיקה בחזקת רואה הא דאמרי' דלכך לרבי אינ' טהורה תולה בשומרת יום ביום שני דכי הדדי נינהו ופירש"י דאף היא בחזקת טהרה וקשה הא לא הוחזקה להיות פוסק' ג' ימים והגע עצמך היא הטהורה

יכולה לתלות בכתם במכה ושומרת יום כנגד יום א"י לתלות ואיך הם כי הדדי הלא היא בחזקת טומאה כ"כ עד שאני תולי' בה יותר ממכה ואיך חברת' שתולה במכה לא תוכל לתלות בה לרבי ואף רשב"ג דנחלק הוא מטעם תלינן הקלקלה במקולקל אבל לא מטעם הנ"ל והי' נראה לומר דמרדכי וס"ה איירי דראתה בג' ימים ולכך צריכה ג' ימים שלא ראתה בהן להוציאה מחזקה אבל בראתה רק ב' ימים לא צריכה ודי בהפסק כ"ש אלא דלשונו לא משמע כן וגם בדקה עצמה ביום ד' אמאי ג"כ מחזיקינן בחזקת טהרה ובגמ' משמע דסותר היא בחזקת טהרה ביום ד' מיום ג' ב' ולכן צ"ל דודאי לפי מש"ל בסי' נ' דבריעות' מחיים לא שייך חזקה הואיל ואיכא חזקת איסור אמ"ה אף דבשחיטה הותר מ"מ לא אמרי' חזקה וה"ה כאן והא בלא"ה טמאה ואף דבזה יהי' היתר בספיר' זו מ"מ חזקה ליכא וא"כ כל כתמים יש להחמיר רק אמרינן הואיל דמים ל"ש שיבוא מן אשה תלינן בכתם אבל זה שלא הוחזק ג' ימים עדיי' שכיחי בי' ותלילן במידי דשכיחי ע"ל סי' נ"ג בש"ך וא"כ יפה כתב הרמ"ח במכה מוציאה דם יותר שכיח ממכה מן מקור והרי זה מותרת והא הוא בלי הרגשה וה"ל ספיקא דרבנן לקולא כיון דתרווייהו שכיחי ובחנם החמירו האחרונים במכתה מוציאה דם כי דין הנ"ל צל"ע:

ז **סעיף ו בש"ע סי"א** הפולטת וכו' ו' עונות המ"א בא"ח הקשה א"כ ע"כ בד' עביד פרישה א"כ בז' בסיון נתנה תורה איך אנו אומרים זמן מ"ת בששה בסיון (ול"ל זמן נ' לספירה דהא בנ"א לספירה נתנה התורה כך צריך לפרש דבריו) ונעלם הימנו ירושלמי פ' ר"ע דמבואר שם מ"ד ו' עונו' לא יליף מסיני כלל רק מהיקשא זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו ש"ז מה זב ג' אף ש"ז שלשה וס"ל דאין ללמוד דורות מסיני כמבואר שם במילתא דר' יוחנן וי"ל דאף דבה' עביד פרישה התם שאני דגלוי לפני המקום המשמשים ביום ד' ולילה לא יפלטו כלל ולדורות ילפינן מהך ג"ש דזב ודו"ק:

ח **סעיף ז בש"ע סי"ב** אם טעתה וכו' מה שהקשה הט"ז מהבחנה אינו קושי' דבשלמ' הנזרע בגיות הוא גר ואסור לייבם וכדומה דברים הרבה שיש הבדל בין גר לישראל אבל כאן הוא רק פגום בעלמא בשביל זה אין לעשות הבחנה:

ט **סעיף ח** בש"ע י"ג להפליט כל זרע ואין נאסור משום השחתת זרע נבוכו בו התו' גבי משמשת במוך ודברים אלו משנה ערוכה היא וצ"ל דאף דשלשה ימים לקליטה רוב זרע הראוי' להריון נקלט תיכף ומיעוט שנקלט אחר ב' ג' ימים ומה שנקלט לא יועיל כלל רחיצה שכבר קלטו האם ואם כן מותר לרחוץ כי מה שלא נקלט כבר על הרוב לא יהי' נקלט עוד ואין כאן השחתת זרע זרע ומותר וזה הי' בהעלם עין מהרב מ"א בהלכות יה"כ שתמה על שהתירו לאשה לרחוץ דהא הוי השחתת זרע עיין שם: